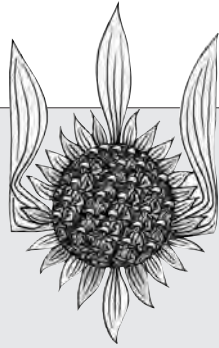

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

ГОЛОС УКРАЇНИ

ГЕРОЇ УКРАЇНИ

Закрили небо
у найгарячіший час

▶ СТОР. 6

Пам'ять

▶ СТОР. 9 **Філософ-боєць Назарій Лугарєв**

Енергобезпека В Україні відкрито перший біометановий завод
▶ СТОР. 10

№ 78 (8095)

СЕРЕДА, 19 КВІТНЯ 2023 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

«Академічні» танкісти Фоторепортаж з фронту

Зміцнюємо зв'язки з Близьким Сходом

Учора міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба побував з візитом у Кувейті. Перед цим очільник зовнішньополітичного відомства відвідав Ірак. Це був перший візит глави МЗС України до цієї держави з 2012 року. В Багдаді Дмитро Кулеба провів переговори з віцепрем'єр-міністром, міністром закордонних справ Іраку Фуадом Хусейном.

У МЗС підкреслили, що візит відбувся в контексті втілення домовленостей, досягнутих під час телефонної розмови Президента України Володимира Зеленського та Прем'єр-міністра Іраку Мухаммада Шіа Ас-Судані 10 квітня.

▶ СТОР. 5

«Не військовий йде до нас, а ми до нього»

Мобільні групи, які допомагають пораненим оминати бюрократичні рогатки, почали працювати на Вінниччині. Такі створено за наказом начальника ОВА Сергія Борзова. До їх складу входять представники обласних відомств соціальної сфери, медицини, районних військових адміністрацій.

Вони почали відвідувати сім'ї поранених, опрацьовувати їхні потреби у вирішенні питань надання статусу ветерана, встановлення групи інвалідності, нарахування і отримання грошових виплат тощо.

▶ СТОР. 4

На Бахмутському напрямку зустрілися з танкістами. Командир роти — позивний «Полтава» — закінчив Харківське танкове училище 1992 року. Він проводить нас у схованку до одного з танків. Військовики займаються обслуговуванням. Заряджають машину набоями. Готуються до завтрашньої роботи.

▶ СТОР. 8

Я ВАМ ПИШУ...

Нав'язливий сервіс

Я поламала пальця на правій руці, його взяли у гіпс. Тож зварити рідку гарячу страву я поки що не можу. Допомогти нікому, бо зять воює, а донька з двома дітьми у Польщі. Виділила зі своєї скромної пенсії сотню гривень і пішла на борщ у найближчу до мого будинку п'єрерію. Попросила ще склянку води, аби запити пігулки. Офіціантці, схоже, не сподобалось такі скромні апетити, вона кілька разів голосно питала, чи ще щось замовлю. Я сказала, що у мене коштів тільки на борщ. Було принизливо, відчувала себе злиднем. Присоромили дівчину дві відвідувачки із сусіднього столика, навіть картку на знижку мені дали, за що дякую, бо для пенсіонера у наш час навіть кілька гривень на рахунок.

Олена ЛЮЗЯН.

Рівне.

ПОДІЯ

Почали закачувати газ до підземних сховищ

Щойно закінчився опалювальний сезон 2022/2023 років, як Україна розпочала підготовку до наступного. АТ «Укртрансгаз» розпочало новий період закачування газу до підземних сховищ. За сезон відбору — з початку жовтня — із ПСГ було відібрано 5,572 млрд куб. м газу. Про це повідомляє «Нафтогаз».

Порівняно з попередніми роками сезон відбору був коротшим. Це пов'язано зі сприятливими погодними умовами та відносно теплою зимою. Про це заявив очільник «Нафтогазу» Олексій Чернишов. Варто зазначити, що блакитного палива відбрали набагато менше, є вірогідність того, що наступного сезону можна обійтися власним видобутком. До речі, українські підземні газосховища можуть розмістити до 30 мільярдів кубометрів газу, а отже, це може бути газ не лише для наших потреб, а й для зберігання європейського палива.

ПРОДОВОЛЬЧИЙ КАРАВАН

росія знову блокує «зернову ініціативу»

Експорт української сільгосппродукції через глибоководні порти Одещини під загрозою зупинки. РФ знову блокує інспекції суден в Босфорі, повідомляє Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури.

«Наслідки цієї війни вражають усіх нас. Росія знову блокує у Чорному морі 50 суден із гостро необхідним зерном. ЄС підтримує зусилля ООН і продовжуватиме сприяти експорту через «шляхи солідарності», які дали змогу доставити світу 25 млн тонн зерна», — запевнив у Twitter Верховний представник ЄС з питань закордонних справ і політики безпеки Жозеп Боррель.

Тим часом уряд Словаччини відсьогодні запроваджує заборону на імпорту зерна та деяких сільськогосподарських товарів з України. Проте, що важливо, не обмежує транзит. Зокрема продукція, «призначена для третіх ринків за межами ЄС», може й надалі прямувати до портів, дізналася наш оглядач Галина КВІТКА.

Підпишіться на наші Facebook:
<https://www.facebook.com/GolosUkraine>
Telegram-канал:
<https://t.me/GolosUkraine>
Twitter:
https://twitter.com/Golos_Ukraine
аби отримувати інформацію про події в Україні та світі виключно з достовірних джерел.

КОРОТКО

■ Понад 190 мільйонів гривень податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, отримали місцеві бюджети Дніпропетровщини з початку року. За даними Головного управління ДПС в області, порівняно з торішнім аналогічним періодом надходження збільшилися більш як на 59 мільйонів гривень, повідомляє наш власкор Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

■ За минулий тиждень в Одесі народився 131 маленький українець — це на дев'ять діток більше, ніж тиждень тому, повідомили у міськраді. Зокрема, населення Одеси поповнили 68 хлопчиків та 63 дівчинки. Серед немовлят — троє двійнят. Усі пологові будинки працюють у повному обсязі, забезпечені електроенергією, водою та теплом, зазначає наш власкор В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Українці цього року можуть скласти мультипредметний тест, необхідний для вступу до вишів у 28 країнах — УЦОО

Повернути викрадених дітей додому!

Заступниця Голови Верховної Ради України Олена Кондратюк повідомила про отримання ухвалені Сенатом Польщі Резолюції про засудження незаконної депортації українських дітей до РФ.

«Вдячні за цю Резолюцію польського сенаторам на чолі з Маршалком Сенату Томашем Гродзьким», — зазначила вона у Фейсбуці, підкресливши, що серед іншого ця Резолюція закликає всі міжнародні організації притягнути до кримінальної відповідальності винних у скоєнні цих воєнних злочинів!

«Нагадаю, що саме за викрадення та депортацію українських дітей на територію РФ Міжнародний кримінальний суд виписав ордер на арешт Путіна. Рада повідомити, що Резолюція Сенату Польщі — це вже друга Резолюція на рівні парламентів», — наголосила Олена Кондратюк, нагадавши, що Парламент Словаччини, де вона нещодавно перебувала з робочим візитом, теж прийняв таке політичне рішення.

Крім того, із засудженням незаконної депортації українських дітей виступила Рада ООН з прав людини.

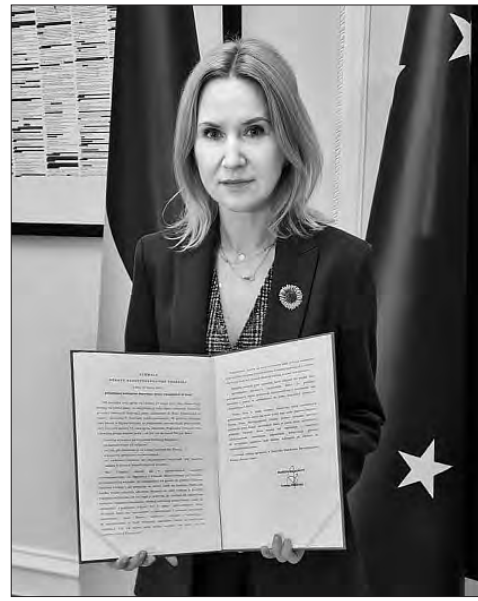
«Так само, як торік парламенти світу за нашими рекомендаціями визнали росію державою-терористом, зараз ми мусимо добитися ухвалення спеціальних постанов про звільнення українських дітей та безкомпромісного засудження всіх причетних до їхнього викрадення! Маємо разом із цивілізованим світом боротися за кожну українську дитину та її звільнення з російської неволі», — підкреслила заступниця Голови Верховної Ради України, нагадавши, що за даними державного порталу «Діти війни», росія

насилницьки депортувала 19 тисяч 384 українські дитини, і ця цифра постійно зростає.

«Мусимо добитися реального покарання воєнних злочинців-викрадачів наших дітей. Роль і голос парламентів тут також дуже важливі», — наголосила Олена Кондратюк, повідомивши, що розпочинає окрему програму залучення спікерок та віцеспікерок парламентів світу до повернення українських дітей.

Вл. інф.

Фото зі сторінки Олени Кондратюк у Фейсбуці.

Програма USAID АГРО надасть 367 мільйонів гривень для співфінансування проектів з підтримки переробки агропродукції

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Попри війну держава разом з міжнародними партнерами вживає всіх заходів для забезпечення продовольчої безпеки в країні та світі, інформують у Комітеті з питань аграрної та земельної політики.

Так, за даними Мінагрополітики, програма USAID АГРО планує надати до 367 мільйонів гривень у межах 20 проектів, терміном впровадження до двох років. Очікується, що сума кожного субгранту становитиме від 10 до 36 мільйонів гривень та обговорюватиметься індивідуально.

Метою проекту є покращення доступу невеликих виробників сільгосппродукції до потужностей з доробки, переробки зернових, олійних та бобових культур на продовольчі, кормові, промислові продукти та біопали-

во. У свою чергу, це створить потенціал для виробництва продуктів з доданою вартістю та забезпечить розширення каналів та ринків збуту. А отже, якісно та кількісно покращить продовольчу безпеку України та світу.

Очікується, що в межах проектів виконавці — українські суб'єкти господарювання — надаватимуть мікро-, малим та середнім підприємствам (ММСП) експертну, технічну та фінансову підтримку задля розширення переробки зернових, олійних та бобових культур. Діяльність буде спрямовано переважно на розширення діючих переробних потужностей, що призведе до збільшення виробництва продуктів переробки зернових з вищою доданою вартістю для внутрішнього споживання та експорту.

Конкурс на отримання співфінансування для підтримки переробки зернових, олійних, бобових на продовольчі, промислові продукти, корми та біопаливо

367 млн грн для співфінансування

20 проектів

2 роки - термін дії проектів

Конкретні заходи можуть включати:

- ▶ сприяння створенню осередків розвитку регіональних переробних потужностей зернових, бобових та олійних культур;

- ▶ виготовлення товарної партії продукції з високою доданою вартістю;
- ▶ залучення ММСП до розвитку горизонтального та вертикального партнерства;
- ▶ започаткування та/або диверсифікування

ДОВІДКОВО

Дедлайни та заходи програми:
2 травня 2023, 18:00 — реєстрація на передзаявочний семінар, який відбудеться 11:00—13:00, 3 травня 2023.

8 травня 2023, 18:00 — кінцевий термін прийому усіх запитань щодо цього конкурсу.

15 травня 2023, 18:00 — кінцевий термін подання конценцій 1-го етапу.

переробки, підвищення продуктивності переробних потужностей;

- ▶ сприяння впровадженню та становленню кращих практик, стандартів контролю якості на різних етапах переробки продукції;

- ▶ сприяння започаткуванню та/або диверсифікації виробництва біоетанолу, твердого біопалива з відходів переробки зерна.

За результатами реалізації проекту очікується запровадження не менше двох нових технологій дороб-

ки/переробки зерна, збільшення кількості робочих місць. Для нових, створених в межах проекту, переробних підприємств стоїть завдання досягнення планових показників виробництва, а для переробних підприємств, які вже працюють — збільшення обсягів виробництва на 20 відсотків, розширення асортименту виробництва на 25 відсотків, збільшення у перший рік обсягів продажів на 10 відсотків.

За повідомленням прес-служби Апарату Верховної Ради України.

Підписано Меморандум про стабільне постачання продукції харчування

Торгові мережі 14 квітня 2023 року підписали Меморандум про забезпечення стабільної роботи в Україні ланцюга постачання продукції харчування в умовах воєнного стану в частині строків розрахунків на базові продукти харчування, повідомила народна депутатка Ганна Лічман.

Концепція Меморандуму була представлена 3 листопада 2022 року на засіданні Робочої групи з вирішення проблемних питань у взаємовідносинах виробників, переробників, постачальників та суб'єктів реалізації сільськогосподарської продукції, яку створено при Комітеті з питань економічного розвитку.

Відповідно до Меморандуму, умови оплати за договорами поставки базових харчових продуктів вітчизняного виробництва не перевищуватимуть 30 календарних днів з моменту поставки товарів від постачальника (виробника) та за умови дотримання постачальником (виробником) — платником ПДВ податкового законодавства в частині реєстрації податкових накладних і надання належним чином оформлених товаросупровідних документів.

До списку товарів, на які поширюватиметься дія Меморандуму, увій-

шли такі товари вітчизняного виробництва (крім товарів, маркованих як «органічна продукція»): крупи (гречана, пшенична, ячна, горохова, перлова), цукор-пісок (буряковий), борошно пшеничне, хліб, батон, макаронні вироби з м'яких сортів, вермішель з борошна пшеничного вищого сорту, молоко (окрім тривалого зберігання), сир кисломолочний, кефір у плівці, масло вершкове жирністю 72,5 відсотка, сметана у плівці, яйця курячі (нефасовані) або кацегорії С1; олія соняшникова рафінована, м'ясо курятини, м'ясо свинини, морква, буряк, цибуля ріпчаста, капуста білокачанна, вода мінеральна негазована.

При цьому, сторони продовжують виконувати постанову Кабінету Міністрів України від 26.02.2022 року № 160 «Щодо забезпечення стабільної роботи виробників продовольства в умовах воєнного стану» (якою передбачено максимальний строк здійснення розрахунків за поставлені продовольчі товари вітчизняного виробництва, визначені переліком товарів, що мають істотну соціальну значущість, у десять календарних днів з дня виставлення постачальником таких продуктів рахунка для оплати за

поставлену продукцію) до моменту її скасування.

Меморандум, який укладено на час дії воєнного стану в Україні, набирає чинності з дати отримання висновків Антимонопольного комітету України щодо відповідності дій суб'єктів господарювання положенням Закону України «Про захист економічної конкуренції». На момент укладання Меморандуму підписали компанії АТБ, Сільпо, Ашан-Україна, Novus, Varus, Коло. При цьому, Меморандум є відкритим до приєднання усіх інших суб'єктів роздрібною торгівлі на продовольчому ринку України.

Укладання Меморандуму є результатом тривалого відкритого публічного діалогу представників роздрібною торгівлі, сільськогосподарських виробників та постачальників харчових продуктів, що відбувався як у рамках Робочої групи, так і під час зустрічей з представниками Офісу Президента України, Міністерства економіки і Міністерства аграрної політики та продовольства, народними депутатами України.

Документ покликаний підтримати вітчизняних виробників продуктів харчування в Україні в умовах воєнного стану та збалансувати відносини між

торговими мережами та постачальниками в частині строків розрахунків, базується на реальній економічній спроможності ритейлу виконувати взяті на себе зобов'язання.

«Укладений Меморандум — це результат тривалого і подекуди непростого діалогу влади із бізнесом, а також учасників ринку між собою з метою виявлення проблемних практичних питань такої взаємодії та пошуку дієвих шляхів їх вирішення в умовах воєнного стану», — зазначає очільниця Робочої групи, голова підкомітету з питань регуляторної політики Ганна Лічман. — «Будучи першим документом саморегулювання у сфері продуктового ритейлу, Меморандум свідчить про готовність торгових мереж до об'єднання з метою самостійного регулювання умов ринкових взаємовідносин із постачальниками, а дотримання умов Меморандуму після набрання ним чинності має стати важливим свідченням здатності галузі до такого саморегулювання».

Робоча група з вирішення проблемних питань у взаємовідносинах виробників, переробників, постачальників та суб'єктів реалізації сільськогосподарської продукції діє при

Комітеті з питань економічного розвитку з травня 2022 року. За цей час було проведено 12 засідань з обговорення та усунення проблемних питань у взаємовідносинах виробників, переробників, постачальників та суб'єктів реалізації сільськогосподарської продукції.

Серед найбільш гострих питань діяльності робочої групи були: проблемні питання падіння ліквідності суб'єктів господарювання внаслідок повномасштабного вторгнення та зумовлених ним викликів щодо забезпечення населення продуктами харчування; вирішення питань щодо довоєнної заборгованості торгових мереж перед постачальниками, спричиненої різким падінням ліквідності торгових мереж; обговорення питання регулювання строків розрахунків за договорами поставки сільськогосподарської продукції та харчових продуктів, а також інших законодавчих ініціатив щодо врегулювання умов договорів поставки, пошук шляхів збалансування взаємовідносин торгових мереж та постачальників в частині строків розрахунків в умовах воєнного стану.

За повідомленням прес-служби Апарату Верховної Ради України.

Про звернення громадян до Верховної Ради України у січні—березні 2023 року

У січні — березні 2023 року до Верховної Ради України надійшло 139,354 тис. пропозицій, заяв і скарг громадян, що на 19,160 тис. (у 1,1 раза) менше, ніж у січні — березні 2022 року.

Загалом комітетами Верховної Ради України за звітний період опрацьовано 1606 звернень, у тому числі найбільше:

Комітетом з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів — 224;

Комітетом з питань національної безпеки, оборони та розвідки — 185;

Комітетом з питань правоохоронної діяльності — 184;

Комітетом з питань правової політики — 156;

Комітетом з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнародних відносин — 141;

Комітетом з питань фінансів, податкової та митної політики — 108;

Комітетом з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування — 92;

Комітетом з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування — 91;

Комітетом з питань економічного розвитку — 74 листи.

Депутатськими фракціями і групами у Верховній Раді України упродовж січня — березня 2023 року розглянуто 581 пропозицію, заяву і скаргу громадян, з них:

депутатська фракція політичної партії «Слуга народу» — 234;

депутатська фракція політичної партії «Голос» — 82;

депутатська фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» — 68;

депутатська група «Довіра» — 61;

депутатська фракція політичної партії «Європейська солідарність» — 55;

депутатська група «Партія «За майбутнє» — 45;

депутатська група «Платформа за життя та мир» — 20;

депутатська група «Відновлення України» — 16 пропозицій, заяв і скарг громадян.

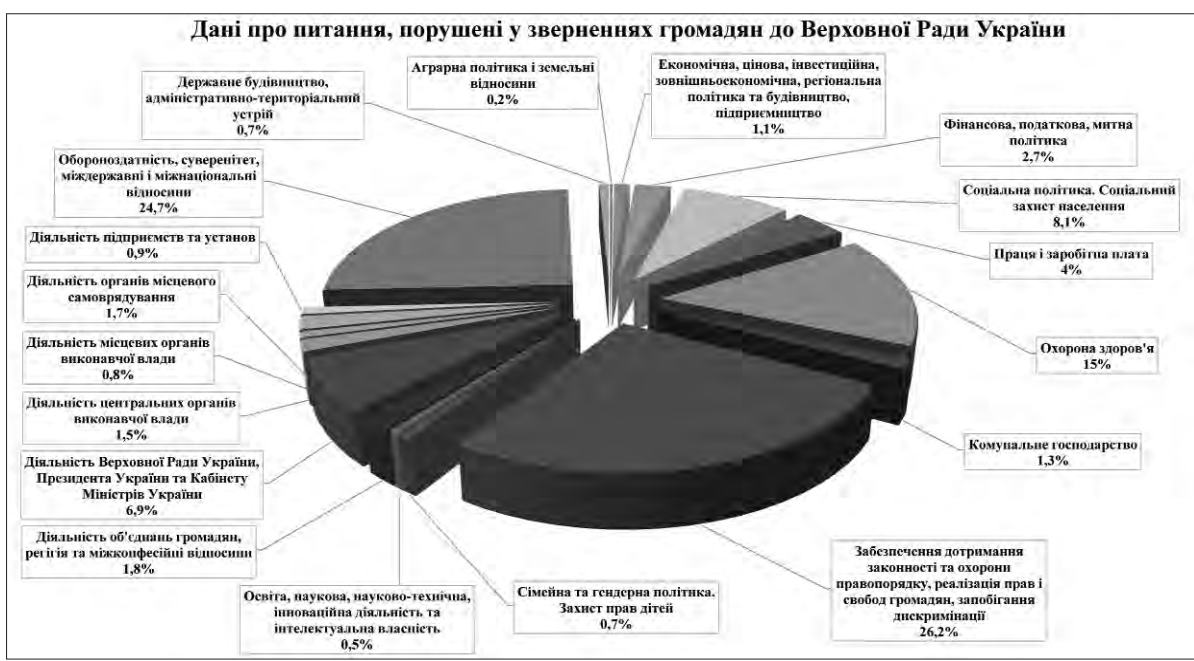
До керівництва парламенту звернулися 224 особи, з них 120 — до Голови Верховної Ради України Р. Стефанчука.

Народним депутатам України направлено 63,735 тис. адресованих їм пропозицій, заяв і скарг громадян, що у 1,1 раза менше, ніж у січні — березні 2022 року.

Структурними підрозділами Апарату Верховної Ради України розглянуто 73,432 тис. звернень громадян, з яких 72,970 тис. (більш як 99 %) опрацьовано Управлінням з питань звернень громадян.

Порівняно з січнем — березнем 2022 року на 4654 звернення зменшилася кількість колективних звернень до Верховної Ради України — 8180, що містять 449,011 тис. підписів.

Збереглася тенденція до подальшого збільшення у пошти парламенту питомої ваги пропозицій, заяв і скарг, надісланих засобами електронного зв'язку (з 41 % у січні — березні 2020 року до 61 % у січні — березні 2021 року, 74,8 % у січні — березні 2022 року та 81,4 % у січні — березні 2023 року), хоча їх загальна кількість порівняно з січнем — березнем 2022 року зменшилася на 5162 звернення — 113,457 тис. Збільшилася кількість та питома вага звернень, що надійшли від органів державної влади, інших органів, установ та організацій, — 2593, що у 5,5 раза більше, ніж у січні — березні 2022 року (з 0,3 % у січні — березні 2022 року до 1,9 % у січні — березні 2023 року). Водночас зменшилася кількість та питома вага пропозицій, заяв і скарг, надісланих на адресу Верховної Ради України поштою, — з 36,849 тис. (23 %) у січні — берез-

ні 2022 року до 22,037 тис. (16 %) у січні — березні 2023 року та звернень, поданих до парламенту засобами телефонного зв'язку, — з 2345 (2 %) у січні — березні 2022 року до 1009 (0,7 %) у січні — березні 2023 року. У зв'язку із запровадженням обмежувальних заходів, спрямованих на запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, та введенням воєнного стану у зв'язку із збройною агресією російської федерації проти України особистих прийомів громадян у приймальні Верховної Ради України не проводилося, а відтак звернень, одержаних під час особистого прийому, не надходило.

У системі «Електронні петиції» на офіційному веб-сайті Верховної Ради України громадянами ініційовано 112 електронних повідомлень, з них 21 після перевірки на відповідність встановленим законом вимогам оприлюднено Управлінням з питань звернень громадян як петиції для збору підписів, 92 — відхилено.

Загалом упродовж січня — березня 2023 року в системі «Електронні петиції» на офіційному веб-сайті Верховної Ради України зареєструвалися 3353 громадянина.

Управління з питань звернень громадян забезпечило розміщення на офіційному веб-сайті Верховної Ради України з дотриманням визначеного законом правового режиму інформації з обмеженим доступом відповідей комітетів Верховної Ради України, органів державної влади на 23 електронні звернення, що були ініційовані громадянами як петиції, але у встановлений законом строк не набрали необхідної кількості голосів на підтримку.

Відповідно до інформації, наданої секретаріатами депутатських фракцій і груп, до народних депутатів України дев'ятого скликання, їхніх помічників-консультантів у виборчих округах упродовж січня — березня 2023 року звернулося 61,225 тис. виборців, розглянуто 29,076 тис. письмових звернень, проведено 3286 особистих прийомів та 3865 зустрічей з виборцями.

Результати аналізу статистичних даних у регіональному розрізі свідчать про зростання порівняно з січнем — березнем 2022 року кількості звернень з Черкаської області — 62,050 тис. (+51,716 тис.), Полтавської — 12,549 тис. (+8,560 тис.), Запорізької — 9,301 тис. (+4,439 тис.), Миколаївської — 4,999 тис. (+1,734 тис.), Волинської — 1,949 тис. (+860), Івано-Франківської — 1,485 тис. (+350) та інших держав — 1,156 тис. (+1,138 тис.). Водночас порівняно з січнем — березнем 2022 року істотно зменшилася кількість пропозицій, заяв і скарг з м. Києва — 9,615 тис. (-22,731 тис.), Київської області — 10,581 тис. (-10,638 тис.), Львівської — 725 (-8,785 тис.), Харківської — 6,463 тис. (-8,487 тис.), Чернігівської — 174 (-6,206 тис.), Одеської — 8,931

тис. (-5,653 тис.), Кіровоградської — 433 (-4,866 тис.), Вінницької — 458 (-4,482 тис.), Донецької — 1,427 тис. (-4,032 тис.), Херсонської — 35 (-2,834 тис.), Тернопільської — 74 (-1,816 тис.), Хмельницької — 320 (-1,632 тис.), Закарпатської — 375 (-1,470 тис.).

Серед авторів звернень, які зазначили свій соціальний стан, переважали пенсіонери — 24,505 тис., пенсіонери з числа військовослужбовців — 16,959 тис., підприємці — 5669, працівники бюджетної сфери — 2693, робітники — 1949, військовослужбовці — 1388, безробітні — 1013, службовці релігійних організацій — 889, державні службовці — 270, здобувачі освіти — 225, адвокати — 126, журналісти — 81, селяни — 47, волонтери — 22.

З числа осіб пільгових категорій 24,999 тис. звернень надійшло від осіб з інвалідністю I—III груп, 17,080 тис. — від учасників бойових дій, 13,743 тис. — від осіб з інвалідністю внаслідок війни, 12,080 тис. — від учасників АТО/ООС, 11,276 тис. — від учасників війни, 3503 — від ветеранів військової служби, 2580 — від дітей з інвалідністю, 1102 — від внутрішньо переміщених осіб, 1088 — від ветеранів праці, 1047 — від учасників ліквідації наслідків на Чорнобильській АЕС, 294 — від членів сім'ї загиблого, 210 — від дітей війни, 142 — від одиноких матерів, 115 — від багатодітних сімей, 35 — від осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, 26 — від осіб з інвалідністю внаслідок Другої світової війни.

Упродовж січня — березня 2023 року у зверненнях громадян до Верховної Ради України порушено 291,138 тис. питань, що на 30,673 тис. (у 1,1 раза) менше, ніж у січні — березні 2022 року.

У зверненнях громадян до Верховної Ради України перше за актуальністю місце посили питання забезпечення дотримання законності та охорони правопорядку, реалізації прав і свобод громадян, запобігання дискримінації — 76,375 тис. (26,2 % від загальної кількості питань, порушених у зверненнях громадян до Верховної Ради України), що на 10,975 тис. (у 1,2 раза) більше, ніж у січні — березні 2022 року.

Серед питань на правоохоронну тематику найчисленнішими виявилися скарги на дії працівників правоохоронних органів — 12,057 (15,8 % від загальної кількості правоохоронних питань, порушених у зверненнях громадян до парламенту) та пропозиції до правоохоронного законодавства — 11,541 (15,1 %), хоча їх кількість порівняно з січнем — березнем 2022 року зменшилася відповідно у 1,1 та 1,4 раза.

Продовжували надходити скарги на дії слідчих, органів дізнання, тяганину із слідством — 7777 (10,2 % від загальної кількості правоохоронних питань, порушених у зверненнях громадян до Верхов-

ної Ради України), дії працівників органів прокуратури — 5808 (7,6 %), повідомлення про факти корупції — 2852 (3,7 %) та порушення законодавства про звернення громадян — 2181 (2,9 %).

У 19 разів збільшилася кількість скарг на тяганину в судах (з 143 у січні — березні 2022 року до 2719 у січні — березні 2023 року), в 2,6 раза — на судові рішення та вироки (з 1059 у січні — березні 2022 року до 2716 у січні — березні 2023 року), в 2,8 раза — повідомлень про факти дискримінації, запобігання дискримінації (з 873 у січні — березні 2022 року до 2477 у січні — березні 2023 року), в 4,9 раза — на дії суддів (з 255 у січні — березні 2022 року до 1252 у січні — березні 2023 року). Натомість майже у 15 разів зменшилася кількість питань щодо діяльності органів юстиції, нотаріату та реєстрації актів цивільного стану (з 2700 у січні — березні 2022 року до 184 у січні — березні 2023 року), в 2,7 раза — щодо порушення права на інформацію, захисту персональних даних (з 2657 у січні — березні 2022 року до 967 у січні — березні 2023 року), в 2,3 раза — стосовно прийняття громадянства, припинення та виходу з громадянства (з 2075 у січні — березні 2022 року до 914 у січні — березні 2023 року). Традиційно актуальними залишалися скарги на виконання судових рішень — 2022.

У зв'язку із збройною агресією російської федерації проти України питання обороноздатності, суверенітету, міждержавних і міжнародних відносин — 71,967 тис. (24,7 % загальної кількості питань, порушених у зверненнях громадян до Верховної Ради України), що у 13 разів більше, ніж у січні — березні 2022 року.

Переважно порушувалися питання щодо Збройних Сил України, зокрема їх реформування, переходу до професійної армії — 48,132 тис. (66,9 % загальної кількості питань обороноздатності, суверенітету, міждержавних і міжнародних відносин), матеріально-технічного забезпечення — 10,875 тис. (15,1 %) та пропозиції до законодавства щодо Збройних Сил України — 3887 (5,4 %), що порівняно з січнем — березнем 2022 року більш як у 26 разів.

Чимало звернень стосувалося формування та реалізації державної політики в оборонній сфері — 1380 (1,9 %), міждержавних відносин України — 1313 (1,8 %), державної політики у сфері національної безпеки — 1001 (1,4 %).

Незважаючи на зменшення у 3,8 раза порівняно з січнем — березнем 2022 року залишалися актуальними питання охорони здоров'я — 43,581 тис. (15 % від загальної кількості питань, порушених у зверненнях громадян до Верховної Ради України).

Переважно порушувалися питання щодо направлення на лікування до медичних установ в Ук-

раїні та за кордоном — 29,608 тис. (67,9 % загальної кількості питань охорони здоров'я), що майже в 31 раз більше, ніж у січні — березні 2022 року, забезпечення засобами лікування — 5870 (13,5 %), що у 2,8 раза більше, ніж у січні — березні 2022 року, роботи лікувально-профілактичних закладів — 3337 (7,7 %), що у 2 рази більше, ніж у січні — березні 2022 року.

Одержано чимало звернень щодо роботи МСЕК, встановлення групи інвалідності — 1886 (4,3 % від загальної кількості питань охорони здоров'я), дій та бездіяльності працівників охорони здоров'я, неналежного ставлення до хворих — 1727 (3,9 %), пропозицій до законодавства — 947 (2,2 %).

Надходило багато звернень з питань соціальної політики та соціального захисту населення — 23,581 тис. (8,1 % від загальної кількості питань, порушених у зверненнях громадян до Верховної Ради України), що на 7164 (в 1,4 раза) більше, ніж у січні — березні 2022 року. Майже кожне четверте з таких звернень містило прохання про сприяння влаштуванню в заклади соціального захисту, діяльність інтернатів, УТОС, УТОГ — 5169 (21,9 % від загальної кількості питань соціального спрямування) та пропозиції до соціального законодавства — 5044 (21,4 %).

У 7,8 раза збільшилася кількість звернень щодо отримання соціальних виплат, субсидій (з 496 у січні — березні 2022 року до 3875 у січні — березні 2023 року), у 11 разів — надання пільг особам, які мають таке право (з 230 у січні — березні 2022 року до 2527 у січні — березні 2023 року), у 4 рази — соціального захисту учасників та постраждалих внаслідок АТО/ООС, внутрішньо переміщених осіб (з 249 у січні — березні 2022 року до 1005 у січні — березні 2023 року).

Продовжували надходити звернення з питань державної соціальної політики — 2562 (10,9 % від загальної кількості питань соціального спрямування), надання матеріальної допомоги — 1145 (4,9 %), реабілітації та соціального захисту осіб з інвалідністю — 912 (3,9 %), призначення, перерахунку, виплати трудової, соціальної пенсії — 688 (2,9 %).

Не залишалися поза увагою громадян питання діяльності Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України — 19,949 тис. (6,9 % від загальної кількості питань, порушених у зверненнях громадян до Верховної Ради України), що у 2,4 рази більше, ніж у січні — березні 2022 року. Значна частина з них (80,7 %) стосувалася діяльності єдиного органу законодавчої влади в Україні, його органів, народних депутатів України, реалізації Верховною Радою України законодавчої функції, зокрема в умовах воєнного стану.

У зверненнях до Верховної Ради України продовжували порушуватися питання праці і заробітної плати — 11,522 (4 % від загальної кількості питань, порушених у зверненнях громадян до Верховної Ради України), фінансової, податкової та митної політики — 7831 (2,7 %), діяльності об'єднань громадян, релігії та міжконфесійних відносин — 5314 (1,8 %), діяльності органів місцевого самоврядування — 5087 (1,7 %), діяльності центральних органів виконавчої влади — 4401 (1,5 %), комунального господарства — 3840 (1,3 %), економічної, цінової, інвестиційної, зовнішньоекономічної, регіональної політики та будівництва, підприємства — 3331 (1,1 %) тощо.

Усі пропозиції, заяви та скарги, що надійшли до Верховної Ради України, розглянуто відповідно до закону. Звернення, що містили пропозиції до законопроектів, які розглядаються Верховною Радою України, вивчено та узагальнено у комітетах Верховної Ради України, надіслано за належністю до відповідних органів державної влади (у тому числі правоохоронних органів), органів місцевого самоврядування.

Управління з питань звернень громадян Апарату Верховної Ради України.

Інфографіка Управління з питань звернень громадян Апарату Верховної Ради України.

На Чернігівщині майже 500 будинків підтоплені у Чернігівському, Новгород-Сіверському та Корюківському районах. Транспортне сполучення порушено з 29 населеними пунктами. Як повідомили в управлінні ДСНС, за добу було перевезено 219 осіб та доставлено 10 кг продуктів. Із боротьбою з водопіллям у Мньові на Дніпрі ознайомився начальник ОВА В'ячеслав Чаус. А на Десні пік підйому води вже в районі Макошиного, тобто скоро дійде до Чернігова, де наразі підтоплено пляж та деякі садиби, *інформує наш власкор Василь Чепурний*

УЖГОРОД:

Відвідали 128-му бригаду

Голова Закарпатської обласної адміністрації Віктор Микита разом зі своїм першим заступником Мирославом Білецьким і заступником Ігорем Шинкаруком побували у бійців 128-ї окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади, які виконують бойові завдання на сході країни.

Вони передали захисникам машини високої прохідності від благодійників та повнопривідні мікроавтобуси. Про це очільник області сповістив у Фейсбуці.

Ще бійці отримали два комплекси розвідувальних дронів «Шукач», які часто використовують підрозділи ЗСУ для дальньої розвідки сил противника.

Ясна річ, що керівники регіону привезли для військових також освячені паски, які пекли закарпатці, та вітаня з дому від рідних і близьких.

В. Микита повідомляє, що поспілкувалися з командиром 128-ї окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади полковником Дмитром Лисюком, уточнили напрями підтримки та взаємодії,

дізналися про обстановку на фронті й моральний дух захисників.

«Закарпатський легіон — легендарний підрозділ, який одним із перших зупинив наступ переважаючих сил противника на окремому напрямку та продовжує активні дії, зокрема і з деокупації українських територій», — констатує голова ОВА. А перед тим очільники Закарпаття, як писав «Голос України», відвідали земляків, котрі тримають фронт на Бахмутському напрямку.

Василь НИТКА.

ВІННИЦЯ:

«Не військовий йде до нас, а ми до нього»

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

За інформацією першої заступниці начальника ОВА Наталі Заболотної, представники таких груп побували у понад 30 військових, які дістали важкі поранення. Вони проживають у Вінницькому, Гайсинському, Могилів-Подільському, Тульчинському районах.

Мобільні структури керуються принципом: «Не військовий йде до нас, а ми до нього!».

«Щоб отримати статус, пройти ВЛК або МСЕК, важкопораненому слід зібрати купу довідок та пройти кілька кіл бюрократичного пекла, а потім місяця-

ми чекати на виплати, лікування, протезування чи реабілітацію, — каже Наталя Заболотна. — Так не повинно бути!»

За словами посадовиці, охопити всіх одразу нема можливості з об'єктивних причин. Але намагаються з усіма встановити хоча б телефонний контакт і розв'язувати проблеми у дистанційному режимі.

Пораненим захисникам країни з Вінниччини, які потребують допомоги, радять звертатися за телефоном (067) 600-24-02, Грина Войтенко, начальниця відділу взаємодії з ветеранами війни Вінницької ОВА.

Віктор СКРИПНИК.

ЧЕРНІВЦІ:

Кардіостимулятори імплантують безплатно

В обласному кардіоцентрі наголошують, що жодної черги на встановлення кардіостимуляторів, і невідкладно, і планово, в них немає. За державною програмою їх встановлюють повністю безплатно.

«Ще півтора року тому, коли траплялися перебої у централізованих поставках кардіостимуляторів, хворим доводилося чекати, задля цього мали спеціальний реєстр, або купувати їх за власні кошти, а це десятки тисяч гривень.

Однак з березня 2022-го, незважаючи на повномасштабне вторгнення, жодних перебоїв із поставанням штучних водіїв ритму серця не маємо. У рамках державної програми отримуємо їх у достатній кількості від провід-

ного світового виробника — фірми Medtronic.

Причому не лише одні й двокамерні, а й так звані комп'ютеризовані ШВРМ або ресинхронізаційні кардіостимулятори (CRT)», — каже генеральна директорка ОКНП «Чернівецький обласний клінічний кардіологічний центр» Ірина Маковійчук.

Завдяки достатній кількості кардіостимуляторів у кардіоцентрі імплантують фактично щодня.

Сергій СУЛИМА.

КРАМАТОРСЬК:

Евакуювали ще п'ятьох дітей із батьками

Поліцейські з екіпажу «Білий Янгол» евакуювали з Красногорівки впродовж доби ще п'ятьох дітей разом із батьками.

Цього разу правоохоронці забезпечили виїзд з обстрілюваного ворогом міста великої родини, в якій — п'ятеро дорослих і четверо дітей.

Рідні домівки залишили 49-літня жінка з дітьми 12, 16 та 23 років, її невістка з двома малюками 3 і 7 років і дві літні бабусі.

Нещодавно ця родина пережила втрату: через російський обстріл син 49-річної жінки дістав поранення, не сумісне з життям. Без батька залишилося двоє маленьких дітей. Аби вберегти від ворожих атак, що не вщухають, родина нарешті погодилася на заклик поліцейських евакуюватися і тепер перебуває у безпеці.

Тієї ж доби рятувальники доправили евакуаційним рейсом до більш безпечного району ще одну сім'ю з Красногорівки, в якій виховується дівчинка віком 1,8 року.

Нині у Красногорівці лишаються приблизно 800 осіб.

Владислав ЛЕОШКО.

На знімку: під час евакуації.

Фото Покровського районного управління поліції Донецької області.

ПОЛТАВА:

Орден полеглого звитяжця передали синові

Цю почесну місію виконав начальник Третього відділу Кременчуцького районного територіально-го центру комплектації та соціальної підтримки Мирослав Волков. Він передав орден «За мужність» III ступеня, яким воїн-десантник Валерій Новохацький був нагороджений посмертно, його синові Олександрові (на знімку). В мирний час Валерій жив у селищі Семенивка однойменної громади на Полтавщині. Разом із дружиною вони виховували трьох дітей.

Свою родину та Батьківщину йому довелося захищати від знавсінлих окупантів та їхніх найманців ще під час Операції об'єднаних сил на українському Донбасі. Вдруге потрапив туди вже після повномасштабного вторгнення рашистів. Воював із ворогом у складі артилерійського взводу десантно-штурмового батальйону.

ЖИТОМИР:

Від бюджетників — тероборонівцям

Понад 700 тис. грн зібрано представниками бюджетної сфери Бердичівської громади на потреби 139-го батальйону ТрО, який нині захищає схід України від агресора. До збору активно долучилися, зокрема, місцеві освітяни, працівники галузі культури й управління сім'ї та соціального захисту населення, а також підприємства ЖКГ, медзаклади та виконавчі органи міської ради.

За третину суми для тероборонівців придбали автомобіль типу багі — легку

маневрену автівку високої прохідності для їзди бездоріжжям. Решту коштів планують спрямувати на закупівлю двох безпілотників.

Як наголосив міський голова Сергій Орлюк, діти й чоловіки багатьох працівників бюджетної сфери громади нині на фронті і не з чуток знають, що таке воювати та віддавати життя за свою країну. А тому у тилу маємо докласти всіх зусиль, аби допомогти тим, хто б'є ворога.

Оксана ЛУК'ЯНЕНКО.

Свій останній бій прийняв 17 вересня минулого року біля Олександрівки, що на Донеччині. Земляки завжди пам'ятатимуть звитяжця, котрий поліг смертю героя. А його орден стане родинною ре-

ліквією, яка нагадуватиме дітям про подвиг батька.

Василь НЕІЖМАК. Фото зі сторінки Третього відділу Кременчуцького районного територіального центру комплектації та соціальної підтримки у Фейсбуці.

КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

Шахраями були псевдобанкіри

Миколаїв. Поліцейські встановлюють особи шахраїв, які ошукали миколаївців на 336 тисяч гривень.

До відділення поліції № 3 Миколаївського райуправління звернулись дві місцеві мешканки із заявами про те, що вони стали жертвами шахраїв. Шахрам обману зловмисники із карткових рахунків привласнили понад 300 тисяч гривень 50-річної жінки та понад 36 тисяч гривень 72-літньої місцевожительки.

Зі слів заявниць, до них телефонували невідомі, які відрекомендувалися представниками банку та вказували на нібито проблеми з їхніми картковими рахунками. За вказаними фактами слідчі розпочали кримінальні провадження за ознаками статті Кримінального кодексу України «Шахрайство».

Олена ІВАШКО.

На півдні області з'явиться

незвичайний сад

Одеса. У центрі села Котловина Ізмаїльського району екоактивісти висадили понад шістьдесят саджанців дворічної павловнії, яку називають ще фабрикою кисню або деревом-«феніксом». Молоді деревця придбали за рахунок місцевих фермерів.

Варто зазначити, що це дерево виробляє на 30—40% більше кисню, ніж, наприклад, ялина чи сосна.

Окрім того, якщо зрубувати павловнію кожні 4—6 років, вона відростатиме ще сім разів. Загалом в Одеській області останніми роками аграрії виявляють неабиякий інтерес до нових для регіону культур. Йдеться про інжир, мигдаль, горіх фундук тощо.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

ЦИФРА

Понад 700 тис. військових облігацій на 700 млн грн було куплено через застосунок «Дія», аби підтримати у такий спосіб державу. Кожна облігація йде під назвою якоїсь тимчасово окупованої території, а вартість стартує від 900 грн, дохідність становить від 11 до 16% річних.

Вл. інф.

У патрульні підуть найкращі

Хмельницький. У Кам'янці-Подільському формують окремих патрульних батальйон. Щоб діти змогли ознайомитися з роботою патрульних, а дорослі — дізнатися про набір, біля міської Ратуші про-

вели показові виступи. Демонстрували, як патрульні надають домедичну допомогу, виконують вправи з самооборони тощо.

Інструктори навчали всіх охочих елементарних прийомів самозахисту. А на творчому майданчику можна було виготовити обереги для військових. Чимало відвідувачів побувало на локації зі спецавтообілями та спецзасобами. А в автоматичку навчали правил дорожнього руху.

Ірина КОЗАК.

Відважний підрозділ привітали з річницею

Суми. Створений в області 211-й Окремий спеціальний штурмовий батальйон, який складається переважно із жителів регіону, відзначив першу річницю. З цієї нагоди за дорученням голови ОВА генерал-лейтенанта Володимира Артюха його заступник В'ячеслав Печененко привітав бійців зі знаковою подією. Багатьом із них вручили нагороду.

Протягом року військовий підрозділ виконував бойові завдання у багатьох гарячих точках на Донбасі — у Торезькому, Майорську, Нью-Йорку. Нещодавно повернувся із Бахмута. «Вони пройшли пекло, але витримали це випробування із гідністю, — наголосив В. Печененко. — Не тільки Сумщина — вся Україна дякує їм за це».

Володимир ЧЕРНОВ.

Зміцнюємо зв'язки з Близьким Сходом

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

«Україну та Ірак об'єднує багаторічна історія дружби та взаємної поваги. Свого часу українські військово-службовці допомагали нормалізувати ситуацію на іракській території. Нині уряд Іраку підтримує суверенітет та територіальну цілісність України на тлі повномасштабного вторгнення росії. Телефонна розмова лідерів наших держав минулого тижня надала суттєвий поштовх активізації двостороннього політичного діалогу. І сьогодні я прибув до Багдада, аби відкрити двері для нових можливостей у двосторонніх відносинах України та Іраку, наповнити наші взаємини новим практичним змістом», — зазначив Дмитро Кулеба.

Міністр розповів іракському колезі про зусилля українських сил обо-

рони з відбиття російської агресії та звільнення окупованих територій. Він приділив окрему увагу формулі миру Президента Володимира Зеленського задля встановлення справедливого та довготривалого миру в Україні.

Глави МЗС окремо обговорили питання експорту українських зернових.

Міністри домовилися провести ближчим часом консультації на рівні низки міністерств України та Іраку, аби активізувати співпрацю в сферах торгівлі, освіти та цифровізації.

Співрозмовники також домовилися про проведення політичних консультацій міністерств закордонних справ та п'ятого засідання міжурядової комісії з питань торговельного, економічного, наукового та технічного співробітництва. Попереднє засідання комісії відбулося в 2012 році.

Під час зустрічі Дмитра Кулеби з іракським колегою Фуадом Хусейном.

Фото з сайту МЗС України.

Німеччина: 600 тисяч вакансій чекають на працівників

У Німеччині — 600 тисяч порожніх робочих місць! Проблема така гостра, що роботодавці мало не змагаються у створенні для охочих працювати кращих і вигідніших умов.

За даними нового звіту, оприлюдненого Інститутом німецької економіки (IWF), розрив у кваліфікованих кадрах у ФРН торік став ще більшим. У звіті йдеться про те, що, незважаючи на відносно повільне відновлення економіки у 2022 році, роботодавці не змогли заповнити майже 600 тисяч вакансій.

На думку авторів дослідження із Центру забезпечення кваліфікованими працівниками IWF (Kofa), існує сильна позитивна кореляція між рівнем кваліфікації, необхідної для роботи, і складністю пошуку. Зокрема, особливо потрібними виявилися люди з дипломами в галузях інформаційних технологій, електротехніки, планування і нагляду за будівництвом. Причому роботодавці зіткнулися з браком кваліфікованих працівників на дев'ять з десяти цих позицій.

Проте технології, будівництво та машинобудування були не єдиними галузями, котрі мають таку проблему. Також дуже постраждали від браку кваліфікованих працівників у 2022-му охорона здоров'я, соціальні служби, сфера викладацької діяльності та освіти.

У галузях, які раніше менше потерпали від браку робочих рук, теж спостерігається дефіцит кваліфікованих кадрів, який постійно й дедалі зростає. У сфері комерційних послуг, торгівлі, дистрибуції, готельного бізнесу й туризму кількість незаповнених вакансій торік збільшилася майже втричі.

Тим часом фахівці вважають, що Німеччина не в змозі буде розв'язати проблему браку робочої сили без значного зростання кількості іммігрантів. Приміром, у безробітні в країні було працевлаштовано рекордну кількість робітників — 45,6 млн осіб, здебільшого приїжджих, і не лише з країн ЄС.

Утім, глава Федерального агентства зайнятості Андреа Нахлес вважає, що коли навіть Німеччина збільшить увесь внутрішній потенціал, то дефіцит неможливо буде подолати без подальшої імміграції, у тому числі й через демографічні чинники. «Нам необхідна імміграція як робочої сили, так і кваліфікованих працівників», — вважає посадовця.

Із думкою Нахлес погоджується й уряд Німеччини, який має намір стимулювати новий притік до країни кваліфікованих працівників. Зокрема, в законопроекті, оприлюдненому на початку року, Міністерство внутрішніх справ викладає плани з пом'якшення імміграційних правил для кваліфікованих працівників. Йдеться також про привабливіші умови для студентів і власників «блакитних карт» та про нову систему балів для потенційних шукачів роботи.

Ще однією проблемою у пошуку кваліфікованих працівників є те, що в країні спостерігається значне зменшення кількості молодих людей, котрі бажають пройти стажування чи інше професійне навчання. За даними Федерального статистичного відомства, нині в Німеччині майже 1,2 млн учнів, котрі проходять професійне навчання. Значна кількість, але, щоб вони стали до верстатів і почали працювати на повну силу, знадобиться ще чимало часу.

Наталія ПИСАНЬКА, Берлін.

ФОТОФАКТ

У Португалії презентували поліську вишиванку минулого століття

Делегація України, яка брала участь у Міжнародному форумі креативних міст і стало розв'язку в Каштелу Бранку (Португальська Республіка), крім інших питань, презентувала українські вишивки, зокрема Рівненської області, а саме — костюм початку ХХ століття із Зарічненщини (на знімку). Було представлено виробни народних майстрів та розповіді про їхні досягнення, серпанковий костюм і функціонування етнопарку «Ладомірія».

Ірина МІСЮРА, Рівне.

Фото прес-служби РОВА.

Туреччина отримає від США обладнання для модернізації винищувачів F-16

США віддали Туреччині за те, що вона скасувала своє вето на вступ до НАТО Фінляндії, і, здається, готова підтримати вступ Швеції, а також намагається послабити напругу у відносинах із сусідньою Грецією.

На початку цього тижня Агентство зі співробітництва у сфері безпеки та оборони Сполучених Штатів видало сертифікацію на оборонну продукцію, необхідну для підтримки і модернізації літаків F-16, які є на озброєнні Туреччини. Перед цим Державний департамент США ухвалив угоду і повідомив про це Конгрес США, за яким тепер вирішальне слово. Якщо воно буде позитивним, то Туреччина вже найближчим часом почне отримувати відповідне обладнання загальною вартістю 259 мільйонів доларів.

Модернізацією турецьких літаків до стандартів НАТО займатимуться фахівці компанії Lockheed Martin, яка відповідно до

угоди США і Туреччини є основним підрядником робіт.

Турецькі ЗМІ зазначають, що між Анкарою і Вашингтоном існує також угода про продаж 40 нових літаків F-16 для ВПС Туреччини. Але з-за океану жодних сигналів про поставки цих винищувачів не надходить.

Раніше Туреччину було включено в міжнародну програму створення винищувачів п'ятого покоління F-35. Її фінансували спільно США та Велика Британія, Італія, Нідерланди, Канада, Туреччина, Австралія, Норвегія і Данія. Але після того, як Анкара придбала в росії комплекси С-400, її виключили з цієї програми та ще й наклали санкції.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Розправа над опозиціонером

17 квітня винесено найжорстокіший вирок в історії сучасної росії серед політв'язнів. 42-річному опозиціонеру Володимиру Кара-Мурзі московський суд признав 25 років ув'язнення. Зважаючи на стан його здоров'я — це смертний вирок.

За вступ в Палату представників штату Аризона в США, де політик заявив, що російська армія в Україні бомбардує житлові райони, лікарні та школи, йому приписали справу про «фейки». За співпрацю з фондом «Свободная Россия» і за публічні виступи в Європі та США звинуватили в державній зраді. Суд проходив у закритому режимі, хоча, за інформацією захисту, жодні секретні документи на засіданнях не розглядали.

«Моя самооцінка навіть піднялася. Я зрозумів, що все робив правильно. 25 років — це найвищий бал, який я міг отримати за те, що я робив, у що я вірив як громадянин, як патріот, як політик. Отже, я робив усе правильно», — заявив після суду політик.

Володимир Кара-Мурза після Олексія Навального був опозиціонером номер два. «Правлячий режим вирішив учинити показову розправу над одним з провідних опозиціонерів країни, ініціатором «списку Магнітського»... Це абсолютна деградація не ли-

ше правоохоронної системи, а й суспільства, яке дає змогу виносити такі вирок опозиційним політикам», — заявив адвокат опозиціонера Вадим Прохоров. Він вважає, що репресивна хвиля в росії активізувалася і вже почали ув'язнювати навіть за анекдоти, чого не було за Брежнєва чи навіть Андропова.

Справу розглядав суддя сергей подопрігора, який перебуває в американському санкційному «списку Магнітського». Він у 2009-му виніс рішення про продовження арешту хворому аудиторю Магнітському, який через кілька місяців помер у СІЗО. Незважаючи на протести захисту і очевидний конфлікт інтересів, бо ухвалення в 2012 році «акта Магнітського» стало головним досягненням Володимира Кара-Мурзи як політика, він любив і домігся, щоб його прийняв Конгрес США, суддю не відсторонили від справи опозиціонера.

Це дало підстави дружині політика Євгенія назвати вирок суду помстою.

Володимир Кара-Мурза походить з родини відомих істориків, які ведуть свій рід від Миколи Карамзіна, автора «Історії держави Російської». Його дід пройшов Сталінград і сталінські концтабори, був істориком і фронтовим журналістом, а прадід, латвійський револю-

ціонер, розстріляний під час сталінського терору.

З ініціати Володимира Кара-Мурзи у Вашингтоні площу перед російським посольством перейменували на честь Бориса Немцова. Він хотів, щоб російські дипломати щодня йшли на роботу й згадували про вбитого путінським режимом опозиційного політика. Це лише одна з історій, які не міг йому забути путінський режим.

«Єдиний варіант, коли росія перестане бути загрозою для себе і світу, — це якщо вона стане демократією, — вважає Євгенія Кара-Мурза. — А стати демократією вона зможе лише, якщо живуть такі, як Володя (Кара-Мурза), як Олексій Горінов, Ілля Яшин, Євгеній Ройзман, Олексій Навальний, Андрій Пивоваров та сотні інших людей, які, незважаючи на ризики для себе, продовжують протестувати».

«Я оцінюю цей вирок як незаконний, безсовісний і просто фашистський, — прокоментував з владимирської колонії політв'язень Олексій Навальний. — Термін, який він отримав, — це помста за те, що він свого часу не помер, переживши два отруєння, які були скоєні, очевидно, і це вже доведено, співробітниками фсб росії».

За інформацією «Меморіалу», в росії нараховується 552 полі-

тичні в'язні. Минулого року, повідомляє «Медіазона», в росії за «дискредитації армії» на громадян наклали штрафи на понад 150 млн рублів.

Заключне засідання суду над опозиційним політиком відбували 40 дипломатів із 25 країн, повідомляла російська ЗМІ. Міжнародна спільнота засудила путінські репресії. «Сьогоднішнє обурливо жорстке рішення суду в черговий раз чітко демонструє використання судової влади в політичних цілях для тиску на активістів, правозахисників та будь-яких осіб, котрі висловлюються проти незаконної агресивної війни росії проти України», — вважає глава європейської дипломатії Жозеп Боррель.

«Рішення суду засудити Володимира Кара-Мурзу до 25 років позбавлення волі за висловлення думки, яка критикує політику уряду, є ще однією жахливою ознакою репресій, які охопили росію. Ми закликаємо до його негайного звільнення», — заявила посол США в росії Лінн Трейсі.

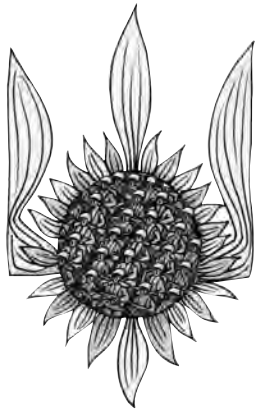
«Я вирішив запровадити заборону на поїздки щодо 10 російських громадян, які є співучасниками цієї фіктивної справи. Я закликаю ЄС також запровадити санкції», — запропонував Едгарс Рінкевич, глава МЗС Латвії.

Богдан КУШНІР.

Роботу в режимі чергових груп розпочали криворізькі дитячі садочки: для дітей віком від чотирьох до шести років відкрили 69 чергових груп у 22 закладах освіти. Передусім приймають дітей захисників. Усі ці заклади мають відповідні укриття в самій будівлі або в розташованій у безпосередній близькості школі та отримали дозвіл від ДСНС. З 1 березня для підготовки дітей до першого класу вже у 78 закладах проходять заняття в режимі офлайн, *дівнався наш кореспондент Володимир Рибальченко* Фото Криворізької міськради.

Закрили небо у найгарячіший час

ГЕРОЇ УКРАЇНИ

хопив Макарів і контролював житомирську трасу до Києва.

Щоб не потрапити в оточення, рішення командира мали бути не те що швидкими, а миттєвими. До того ж усі розуміли: до столиці рукою подати, треба зробити все, аби рашисти туди не зайшли.

Зенітники стали на оборону столиці

Так «Бук» зупинився на околиці Києва. А ворожі літаки вже несли на нашу столицю бомби і ракети. Тож «Бук» став тим першим куполом, що спробував закрити місто від авіаударів.

У тому бою підполковник Круглов власноруч зробив три пуски ракет, збивши літак і два гвинтокрили. Ті пуски були вкрай важливі. Вони мали переконати не тільки ворога, а й наших вояків у тому, що рашистів можна і потрібно зупиняти.

Хоча робити це було важко. Зупинялись на місці ЗРК не міг, бо одразу перетворився б на мішень для ворожих ракет. Тож командир швидко змінював локації, і підрозділ весь час опинявся в ін-

швидко змінювати дислокацію.

І так було весь час: збивали російські літаки та гвинтокрили і переміщались на інші майданчики. Щоправда далеко від столиці не відходили. І в тому, що ворожим літкам не вдалось скинути на Київ усі ті бомби та ракети, які планували, є чимала заслуга дивізіону Круглова. Тоді його бійці випустили по ворогу десятки ракет, і майже дев'яносто відсотків із них влучило в ціль.

Перші збиті літаки та гвинтокрили викликали ледь не ейфорію. Про збиті цілі записували у бойовий журнал, вели облік, намагались сфотографувати уламки. Відзначили перший десяток уражених цілей. За ним був другий, третій, четвертий...

У ті дні не думалось про те, що цей облік вівся не тільки на бойовому посту. Вище військово-керівництво оцінило роботу зенітників, і Президент нагородив полковника Андрія Круглова Зіркою Героя України. Хоча сам командир вважає, що це їх спільна нагорода, бо поодиначі ракетники не воюють.

кетники тримали «захисний купол» над Київщиною, сім'я Андрія залишалась в оточеному Маріуполі.

Дружина й досі не розуміє до кінця, як їй із дітьми вдалось спочатку вціліти в будинку, який почали бомбити рашисти.

Потім — у підвалі, де ховались. Як вибрались із міста. Як на попутках, а часом пішки з дітьми добралися до Бердянська. Здавалось, ще зовсім трошки, і вони вже будуть на українській території — потрібно пройти російський блокпост.

Але саме в той день наші війська знищили ворожий корабель у Бердянську. У відповідь на це рашисти зупинили пропуск біженців, гуманітарних та евакуаційних колон. До свободи залишалось півтора—два кілометри, та для багатьох вони виявились нездоланими. І тоді жінка просто почала бігти. Через ворожий блокпост. До своїх.

Так вони врятувались.

Кожна мить — на вагу життя

Скільки разів доля рятувала самого Андрія і його підлеглих від загибелі, і не злічити. Це на перший погляд здається, що ракетники ведуть свої бої десь там далеко на відстані у десятки, а то й сотні кілометрів від фронту. Насправді техніка дозволяє дуже пильно стежити за ворогом, за кожним його маневром.

Але водночас і той весь час тримає під прицілом зенітників. Адже за штурвалами ворожих літаків, біля пускових кнопок ракетних і артилерійських систем перебуває навчений і сповнений люти ворог. Він не знає жалю.

Йому не знайомі поняття військової честі. Він просто йде по чужій землі, випалюючи і знищуючи все на своєму шляху. Зупиняти такого непросто.

Чи стало це несподіванкою для ракетників? Навряд чи. Ще з самого початку війни на Донбасі вони розуміли, що доведеться мати справу з навченим і сильним противником. А головне — з таким, що має велику чисельну перевагу як в людському ресурсі, так і в техніці. Тому й розуміли, що кожен пуск нашої ракети має бути пуском на знищення ворожої цілі.

У тому бою, в який вступають ракетники, не може бути помилок і прорахунків. Там лік іде на секунди. Під час протиповітряної дуелі кожна може коштувати життя.

Хоча ворожі літаки можуть бути за кілька десятків кілометрів, бій починається на відстані. Якщо ворог визначив місце розташування нашого зенітно-ракетного комплексу, то у хлопців є буквально кілька хвилин, щоб змінити свої позиції. Та водночас і нашим операторам треба діяти миттєво, щоб засікти ціль і влучити в неї.

Це на початку війни рашисти діяли зухвало і були переконані, що українським військовим їх не здолати. Тепер ситуація зовсім інша. Ворог намагається не потрапляти у зону дії «Буків», добре знає, що для нього це практично смертельна зона.

А наші хлопці з кожним днем стають дедалі вправнішими і впевненішими у собі. І за те, що ми вистояли в перші найважчі дні, вижили після стількох масових ракетних атак, вдячні тим, хто закривав і закриває небо над нами.

Ірина КОЗАК.

Хмельницька область.

Фото надано автором.

Початок війни для шепетівських зенітників не був несподіваним. Ще за місяць до того дивізіон розпочав навчання неподалік білоруського кордону на Київщині. А коли 23 лютого Круглов отримав інформацію про можливі авіаударів, не чекаючи початку бойових дій, перевів батарею у готовність номер один.

Ворог не йшов на парад, він був готовий до масових боїв

Уже буквально за пару годин стало зрозуміло, наскільки своєчасним було таке рішення. Адже російські літаки, які до того постійно курсували в повітрі вздовж українського кордону, почали його перетинати. У ці години вже пройшли масовані атаки по українських аеродромах, рушили вперед російські диверсійно-розвідувальні групи, посунули по нашій землі колони ворожої техніки...

Бійцям дивізіону стало очевидно, що, можливо, їм доведеться вести бій не тільки в повітрі (що було їх головною задачею), але й на землі — ворог сунув з усіх боків. Та командир розумів: витримати такої бій практично неможливо, бо сотні ворожих танків та іншої техніки вже було помітно зосереджено в околицях. Ризикувати своїми людьми і пусковою установкою, залишаючись на місці, було нерозумно. Тому командир прийняв рішення відходити на безпечніші позиції.

Те, що ворог йшов добре підготовленим і за чітко визначеним планом, було ясно буквально з

перших годин. Уже тоді вдалось перехопити в ефірі ворожі розмови про те, що «шепетівських мажорів», тобто наших ракетників потрібно знищити. Отож росіяни готувалися зовсім не до параду, а до масованого і швидкого

Президент Володимир Зеленський вручив Зірку Героя України підполковнику Андрію Круглову за те, що він у перші дні війни вивів підрозділ ЗРК «Бук» з-під ударів ворога й особисто знищив два російські гелікоптери та літак.

знищення наших підрозділів.

Спроба розгорнути дивізіон біля Бородянки виявилась неефективною, бо росіяни вже знали про це і були готові до знищення «Бука». Тож довелось знову відходити. Цього разу до Макарова. Там зенітники випустили першу ракету по російському гвинтокрилу. Пуск був вдаль. Але залишатись у цьому районі теж не було як. Ворог уже за-

ших, але не менш гарячих точках.

Так, біля Гостомеля і Ворзеля ракетники чекали на російські літаки з десантом. Завдяки мужньому спротиву наших сухопутних підрозділів висадити його ворог так і не зміг. А тільки-но загроза десанту минула, вони повернулись до Білгородки. Там знищили повітряну ціль, але цим розсекретили себе, тому знову потрібно було

Знищити ворога і зберегти своїх

Командир став справжнім стрижнем для свого дивізіону. Він знав, як нищити ворога, а водночас — як берегти своїх людей та техніку. Неймовірно зусиллям волі потрібно було концентруватись саме на цих завданнях. Хоча в голові постійно пульсувала й інша думка: як там дружина і діти? Адже в ті найгарячіші дні, коли ра-

ПОДРОБИЦІ

Польський бізнес сприятиме відновленню України та модернізації бронетехніки ЗСУ

Під час візиту Президента Володимира Зеленського до Польщі обидві сторони підписали низку угод, які сприятимуть залученню польського бізнесу в проекти відновлення України. Про це інформує прес-служба Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури.

За словами віце-прем'єр-міністра з відновлення України — міністра розвитку громад, територій та інфраструктури Олександра Кубракова, наша країна вже обговорює з польською стороною фінансування на відновлення кількох об'єктів житлової та соціальної інфраструктури на Харківщині.

Меморандумом передбачено, що Польща надаватиме Україні інформацію про бізнес, зацікавлений в участі у відбудові. Для цього залучать Польське агентство інвестицій та торгівлі, яке зможе комунікувати з польськими діловими колами щодо варіантів виходу на український ринок.

Зі свого боку Україна регулярно надаватиме польським партнерам інформацію про існуючі проекти та можливості інвестицій після запуску Електронної системи управління відбудовою.

Згідно з меморандумом, міністерства співпрацюватимуть у частині обміну досвідом стосовно реалізації проектів відбудови та у сфері будівельного права, а також щодо використання міжнародних донорських майданчиків для нарощування інвестицій у відбудову.

Меморандум підписали віце-прем'єр-міністр з відновлення України Олександр Кубраков та міністр розвитку і технологій Польщі Вальдемар Буда.

Тим часом Державний концерн «Укроборонпром» та найбільший виробник бронетехніки в Польщі «Polska Grupa Zbrojeniowa» спільно здійснюватимуть капітальний ремонт танків Т-64. Відповідну угоду було укладено між Укроборонпромом та заводом Bumar-labedy — лідером галузі, що входить до складу PGZ. Угода передбачає, що українські танки Т-64 обслуговуватимуться та капітально відновлюватимуться на новостворених потужностях заводу.

В перспективі плановано поширити співробітництво й на обслуговування танків Т-72 і РТ-91, переданих Польщею українській стороні. Також розглядається можливість спільного обслуговування танків Leopard 2, переданих Україні міжнародною бронетанковою коаліцією.

«Наша компанія готова створити хаб з ремонту бронетехніки, яка перебуває на озброєнні української армії. Маємо понад 70 років досвіду в сфері виробництва та ремонту. Переозброєння та модернізація бронетехніки стануть ключовою допомогою у підтримці обороноздатності української армії. Завдяки регулярним ремонтним та сервісним роботам машини повертатимуть свою боєздатність», — зазначила Едіта Шиманська, президент правління ZM «Bumar-labedy» S. A.

«Вдячні нашим польським партнерам за допомогу в нарощуванні обсягів бронетехніки для Сил безпеки та оборони України. Кожна така міжнародна угода для нас — це інтеграція у виробничі ланцюжки країн — членів НАТО», — наголосив генеральний директор Укроборонпрому Юрій Гусев.

Нагадаємо: під час візиту Президента України Володимира Зеленського до Польщі обидві сторони також підписали угоду про спільне виробництво 125-мм танкових боєприпасів на польських потужностях.

Вл. інф.

Кожен повинен знати: він не один! Завжди є люди, готові прийти на допомогу

НАЦІОНАЛЬНИЙ СПРОТИВ. МОЯ ВІЙНА

Їм пощастило вибратися з палаючого Ірпеня, коли місто займали рашисти в березні 2022-го.

Олена Лесечко — дитячий психолог. Працює в Ірпінському дошкільному навчальному закладі «Колібри», пише саморозвиваючі книги з психології, як і більшість волонтерів, плете шкарпетки, грає на глюкофоні, виховує трьох дітей: 9-річну Лізу, 15-річного Микиту і 17-річну Поліну.

На наше прохання пані Олена намагається відновити в пам'яті подробиці того ранку й перших наслідків повномасштабного вторгнення днів. Видно, що їй нелегко, але запевняє, що як психолог вона розуміє: подібні вправи дозволяють свідомості трохи стрепенутися, це допоможе відновленню гостроти відчуттів.

Почнемо з початку

Схопилася 24 лютого удосвіта. Від вибухів. Уже пізніше дізналися про повномасштабне вторгнення.

Звичайно, каже, був шок, похалцем почали збирати речі, розуміли: стрілянина й вибухи, що постійно наближаються, нічого хорошего їм не передвіщають. Однак до останньої миті сподівалися, що лихо їх омине.

— Коли вибухає, відчуваєш, що це досить близько й ти починаєш розуміти: відбувається щось страшне. Кризь вікно бачиш, як три доби стоїть автомобільна черга. Вона ледве рухається. Ні, повзе, як довга й нескінченна гадюка.

Отож першого дня пакували речі, сумки, валізи...

— Не повірите, для кожної дитини ми писали блокнот, куди вносили всі дані: ім'я, прізвище, групу крові, дату й місце народження, контакти близьких людей, родичів. Лише зараз, — каже співрозмовниця, — починаю розуміти, й серце обривається, що з дітьми могло статися щось таке, для чого б знадобилися ці записи! Моторошно стає. Тоді ж усе робилося на підсвідомості. Ніхто цього не вчив. Спрацював інстинкт самозбереження.

А час летів...

Вони сиділи на валізах. Пані Олена пригадує, що коли протягом кількох днів під вікнами домівки повзе нескінченний потік автомобілів, починаєш думати, що, напевно, й тобі слід вирушати.

Уже й ворожі винищувачі не були дивиною. Вони літали так близько й низько, що можна було роздивитися найменші деталі. Для цивільних людей, які ніколи раніше такого не спостерігали, це справжнє жахиття.

— Тепер, коли нічого не загрожує, мені як психологу цікаво аналізувати тодішні спостереження і переживання. Спочатку люди скуповувалися. Хапали все, що є. Ми теж мало не всі заощадження витратили на їжу, яку потім роздали сусідам, що залишалися. За три дні продукти в магазинах закінчилися. Останнє, чого ще було в досталь, — майонез і морозиво. Але і їх вистачило ненадовго.

Пані Олена пригадує, що особливої паніки, нібито, й не

було. Люди, схоже, не втрачали надії, що все якось минеться, і місто відіб'ють. І поженуть ворога до кордону. Воно, власне, так і сталося. Але пізніше.

— Гадаю, не лише я, а всі навколо думали, що таке, як тут в Ірпені, відбувається по всій Україні. Хоч би де ви були, всюди вибухи, стрільба, тому думки про втечу то з'являлися, то знову зникали. Куди бігти, якщо скрізь горить земля. Готувалися? Так. Але сподівалися на краще...

Тим часом сусіди виходили у двір, знайомилися. Що частіше зникали зв'язок та інтернет, то більшою була потреба в живому спілкуванні: обмінювалися новинами — хто, що, де почув, кому й що сорока на хвості принесла.

— Я дуже сподівалася, що закуток, у якому живемо, він розташований остронь прямої дороги на Київ, оминуть... Принаймні так нам хотілося, — зізнається пані Олена.

Вдома краще

Оскільки вибухи не вщухали, почали шукати бомбосховище-прихисток. Оглянули найближчі й вирішили, що там буде ще гірше. Підвали були непристосовані. Хоч як їх люди намагалися облаштувати. Уявіть — заходиш у бомбосховище, переповнене людьми: старими й дітьми. Мале-чале плаче, кричить, вередує. Немає чим дихати, немає де сісти, лягти... Тож скоро облишили пошукати. Тим більше, що намагалися бути спокійними, щоб не налякати дітей. А там — який спокій?!

А дні минали. Канонада наближалася. Чутки про те, що саме й де вже розбомбили, стосувалися об'єктів, розташованих майже поруч із їхнім будинком. Черга з автомобілів під вікнами потроху рідшала, перетворившись зі щільного непроїзного затору на повільний потічок. Згодом почали з'являтися лиш поодинокі авто. Затим і вони зникли. Незабаром промайнули чутки, що на АЗС закінчилося пальне.

Скоро і блокпости, про існування яких раніше навіть не здогадувалися, перемістилися ще ближче до дому, а за один-два квартали вже почалися справжні «прильоти».

— Місто спорожніло на очах, — розповідає пані Олена. — Ко-

Олена та Віталій Лесечки з дітьми: Микитою, найменшою Лізою і Поліною, коли всі вони були молодшими на рік.

ли на п'ятий день вже й обстріли почали стихати, стало справді страшно. Почали виникати різні думки: нас покинули, опір припиняється?..

Усе вирішилось однієї миті, коли просто на їхній вулиці почалася перестрілка. Тут уже будь-кому очевидно, що далі чекати нічого. Навіть шкідливо. На потяг шлях був заказаний через те, що рашисти підірвали міст. Автомобілів попутних уже теж не було. Єдине місце, звідки ще можна було евакуюватися, це Ірпінська Біблійна Церква, що за якихось три кілометри від дому.

А ми... під парасолькою

О, якою ціною їм далися ті кілометри! Пані Олена навіть не намагався стримати непрохані сльози, вкотре вже подумки долаючи з дітьми той шлях під кулями та розривами. Їм це вдалося тоді. Й вдається цього разу, вже подумки!

Коли дісталися церкви, місто вже було майже порожнє. Олена впоралася з хвилинною втраченою самовладання і продовжує свою невеселу розповідь.

— Ой, як же довго ми йшли. Ступаєш крок, чуєш вибухи і думаєш: куди воно летить, де воно летить! А головне: куди воно влучить...

Додамо, що на той час вона вже не гірше від бувалої бійки могла за звуком розрізнити — який боєприпас вибухнув.

Невдовзі, за своїм заздальгидь продуманим і накресленим в уяві маршрутом, ніби під парасолькою, яка зробила їх невидимими, вони таки дісталися церкви, де зібралось чимало людей, які хотіли виїхати.

Видихайте, приїхали!

Водії, які приїхали по них, були шоковані побаченням: стріляниною, вибухами.

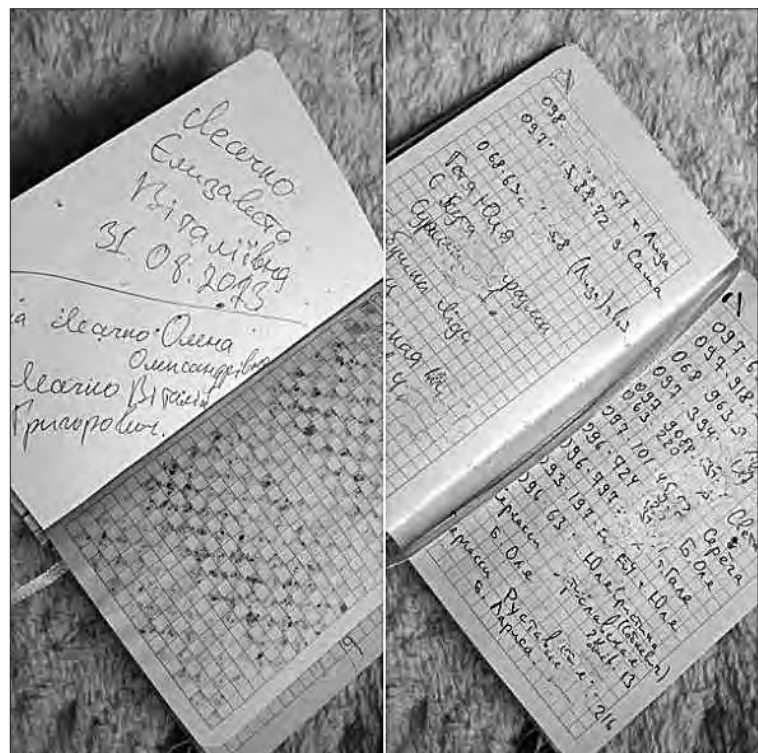
— Вони — молодці, — каже пані Олена, — привезли бензин у канистрах, швидко-швидко й безплатно роздали тим, хто потребував, щоб люди могли їхати власним транспортом. Проте, щоб рухатися окремо, одним авто — не в колоні не могло бути й мови!

Пані Олена пригадує, що всі транспортні засоби були в наліпках Червоного Хреста, з написами «Діти», з емблемами церкви.

Вирушили. Оскільки міст через Ірпін підірвали, то шлях проліг на село Стоянку. В колоні було десять легкоколієв і два мікроавтобуси, причому один з них — з вікнами, а другий — без вікон. Малих дітей, жінок посадили в той автобус, що з вікнами, щоб ворог бачив, що в транспорті самі жінки й діти. Уявляєте, як вони важили життям. Але ж вибору не було!

— Так треба було, — пояснює пані Олена, — адже в лісових хащах, на шляху до Стоянки, вже ховалися ворожі снайпери.

Це, на думку співрозмовниці, був такий своєрідний іспит — справжня «русская рулетка», мовляв, доїдете — не доїдете...

Ті самі блокноти.

«Академічні» танкісти

Фоторепортаж з фронту

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Навіднику Олегу 55 років, мобілізований у липні минулого року. Вже півроку танкісти одним екіпажем на бойових. Каже, що навідник — це як скальпель у хірурга: «Командир

курсантів перевели в інше місце навчання».

Командир роти «Полтава» повідав, що на початку війни на базі Харківського інституту танкових військ створили дві танкові та одну механізовану роту. Ось його розповідь:

зрозуміти — ми практично однакові люди, ми розуміємо мови один одного, мої ровесники вихідці з радянського союзу. Я просто не знаю, як їм можна було промити так мізки, щоб їхня свідомість перевернулась на 180 градусів.

Маячня! Звільніть себе спочатку, а потім прийдете до нас. Тільки не зі зброєю. Ми б сіли й розібрались. Але після цієї жорстокої агресії, нелюдського поводження, вбивств мирних жителів — я думаю, таке може трапитись не скоро.

Я коли закінчував Харківське танкове училище 1992 року, ніколи не міг подумати, що буду воювати з росією. Ніколи... Мені 52 роки. Я спадковий військовий — мої батько, дід, прадід — всі офіцери. Коли ми випускалися з училища, у взводи були білоруси, казахи, туркмени, ще багато національностей. Зараз дико думати, що я воюю проти своїх колишніх однокашників, які йдуть мене звільняти. Це просто маячня якась...

Коли в 2014 році росія пішла війною, мені телефонували однополчани й казали, що ми бандерівці, гітлерівці, у нас вішають та ідять російськомовних. Я відповідав — приїздіть, подивіться на мою країну, на моє життя. У нас все чудово. Орки довели мене до того, що перестав з ними спілкуватися.

От зараз спілкуюся з вами російською мовою,

ської піхоти в Севастополі. І біля Кременної ми проти них воювали. Себто воював проти тих, з ким служив. Цю бригаду за час агресії ЗСУ сильно покоришили.

Наша рота унікальна й універсальна, складається тільки з мобілізованих і добровольців. Вік бійців від 25 років до 57. Хлопці вже загартовані. Були у нас механіки, які 30 років тому десь там служили, колись їздили. Довелось поновлювати навички. Але все успішно.

Хоч як про це важко говорити, але ми втратили своїх бойових товаришів і на Сватівському напрямку, і в Кременній. Нещодавно у нас два танки вийшли на роботу, потрапили під вогонь ПТУРів. Один навідник загинув, а командир екіпажу отримав тяжке поранення. Механік вчасно зорієнтувався, вивів машину з-під вогню в безпечний район. Подивившись на нього, йому вже десь 50 років, але

Командир танкової роти «Полтава».

ци піднімають «пташку», вираховують ціль, дають нам координати. В іншому місці ми сильно розбили ворожий взводний опорний пункт. Чули це з радіоперехоплення. Але ворог теж дає здачі. У нас тоді були перші бойові втрати.

Працювали ми ще з однією бригадою. Вони три дні атакували ротний опорний пункт, ми їх прикривали. За цей час завдяки нашому прикриттю в них був тільки один поранений. Ми працювали успішно. І ворог тоді полював на нас.

У росіян працює багато безпілотників-камікадзе Ланцет. Неприємна штука. До речі, це ізраїльська розробка, а вони поганого не виробляють. Але й від неї ми захищаємось. Є різні хитрощі.

Недооцінювати противника не можна. Там теж працюють спеціалісти. Часто, коли ми йдемо в бій, люки в танку трохи відкриті. Машини старі. Нагнітачі повітря працюють уже не так добре. Від порохів газів після пострілу треба берегтись. І ворог намагається поцілити прямо в люк. Це техніка сучасної війни — оператор просто грає джойстиком на комп'ютері. Бували випадки, коли машина стояла без екіпажу, люки були відкриті й туди потрапляли ворожі набойі.

У мене не йде з думки, як могла одна людина перевернути весь світ з ніг на голову? Як світ це зміг допустити? І наслідки цього ми пожинатимемо ще довго. Росіяни почали страшну війну, ми стали ворогами, думаю -навкі. Навіть не можу уявити, скільки часу на забуття цього відведено. А поки що ми повинні перемогти!

Олександр КЛИМЕНКО.

Фото автора.

дає ціль, я виставляю координати і точний постріл».

Механік-водій Ігор, 51 рік. Мобілізований у квітні 2022-го. Танкістом служив строкову службу в Десні та Гончарівську. «Техніка не нова, але ми її вміємо ремонтувати», — зазначає Ігор.

Командир танка, позивний «Лютій», 39 років. Дев'ять місяців на фронті. Служив у Десні, а потім у Харківському інституті танкових військ старшим механіком-водієм. Починав командиром танка, потім навідником, а в інституті став механіком. Нині знову командир. «Лютій» каже: «Танк у нас Т-64Б, 1983 року випуску. Він, як й інші машини, служив в інституті, курсанти на ньому вчилися їздити. Не стріляв з 2007 року, тому що коштів бракувало на стрільби. Та й солярки не було заправитись. Тоді вирішили, що армія нам не потрібна. Почали все різати й продавати. Добре, що хоч інститут генерал Олександр Кузьмук відстояв, щоб його не знищили. Але на початку повномасштабної агресії орки обстріляли інститут. Тому

— Спочатку ми стояли в обороні Харкова та області. Коли покидьків відігнали від міста, Першої танкової роти, яку я очолюю, надійшло завдання висунутись у напрямку звільненого Ізюма. Ми були прикомандировані до аеромобільної бригади і разом з ними брали участь у звільненні міст Борова, Шайківка, Вишневе. Потім воювали за напрямками Сватове і Кременної, в тому казковому лісі. Затим перемістились на Бахмутський напрямок, захищаємо місто-фортецю, місто-символ. Це нам вдається.

До повномасштабного вторгнення росія розповідала, що їхня армія друга у світі. Але, вибачте, ця друга армія вже пів року не може взяти місто, яке практично стерто з лиця землі. Якщо вони всі свої битви — реальні й міфічні — порівнюють з Другою світовою війною, то Брестська фортеця трималася три місяці. Та тут вони не можуть взяти Бахмут. Вони нічого не можуть вдіяти, просто давлять гарматним м'ясом. Не може цього

Командир «Лютій» споряджає танкову гармату.

Було все гаразд, Харківщина межує з росією, мешканці прикордоння часто приїздили до нас, ми були завжди раді... І в одну мить сусіди назвали нас нацистами і вирішили звільняти.

розумію, що це мій недолік, і вчу посилено українську мову.

Після закінчення училища довелось послужити у російських збройних силах у 810-й бригаді мор-

Льоша зробив все як треба і навіть більше. Машину врятував, її відправили на завод.

Під Кременною працювали із закритих вогневих позицій, підбили танк. Спе-

Екіпаж: командир «Лютій» має віку 39 років, навідник Олег — 55, механік-водій Ігор — 51. На всіх разом — 145. Нехай кожен так і проживе.

Робота танкістів не лише їздити й стріляти — споряджати, ремонтувати, вантажити набойі...

Філософ-боєць Назарій Лугарев

Пам'ятну дошку загиблому керівнику Івано-Франківської скаутської організації відкрили в день 111-ї річниці першої Пластової присяги.

На цій жорстокій війні втрачаємо найкращих. Патріотичних людей, котрі вже заявили про себе в різних молодіжних організаціях і цілком претендували б невдовзі на лідерство у різних сферах суспільного життя країни. Цвіт нації! Таким був керівник Івано-Франківського Пласту Назарій Лугарев, котрий очолював скаутську спільноту від 2018 року — аж до загибелі під Гуляйполем у грудні 2022-го. Пам'ятну дошку на згадку про Героя відкрили 12 квітня, в день 111-ї річниці першої Пластової присяги.

Урочистості відбулися біля дитячо-юнацького центру «Пласт» в Івано-Франківську. Народна депутатка Оксана Савчук, яка так само гартувалася в цій молодіжній організації, пригадала, яким був Назарій Лугарев.

«Коли заснувався курінь імені визначного політичного діяча часів ЗУНР В'ячеслава Липинського, Назарій зумів проявити себе як справжній лідером, — зазначила Оксана Савчук. — Представляв

курінь «Лісові Чорти», мав прізвисько Вертихвіст. Був лідером та провідником. Переконав, що на постаті Назара вчитимуться наступні покоління молоді: як бути вірним Богові та Україні».

Назарій здобув фах політолога в Прикарпатському університеті. Пішов в АТО в 2014 році й з перервами служив у гарячих точках до 2018-го. Після повернення до Івано-Франківська очолив «Пласт» та занурився у скаутську роботу. Про цей період життя героя розповіли його друзі. Акцентували на тому, що завдяки своєму лідеру розробили стратегію організації до 2030 року.

«Назарій притягував до себе, був справжнім новатором, — наголосив нинішній керівник організації Олег Бабецький (на знімку в центрі). — Надихав нас прикладом доброго сім'янина, зразкового вихованця та організатора пластових подій, який вкладав усього себе у спільну ідею. Прагнемо примножити ці

засади добра й відповідальності, патріотизму та взаємодопомоги».

Бойовий побратим Назарія, старший лейтенант 78-го батальйону 102-ї бригади територіальної оборони ЗСУ Павло Нагорняк нагадав, що там, на передовій, бійці називали свого командира Філософом (позивний Лугарева). В окопах з ним було цікаво. Та головне — за його спиною почувалися впевнено, бо навіть під обстрілами вселяв оптимізм та відповідальність. Боєць закликав вступати до лав захисників, щоб дати відсіч ворогу та відвоювати українську незалежність.

На відкритті пам'ятної дошки були присутні мама й тато, бабуся, дружина та маленький син Назарія Лугарева. Батько Олексій не таїв емоцій: зі слезами на очах розповів, як важко сприйняли втрату сина.

Оксана Савчук (праворуч) із мамою Героя Любов'ю Лугаревою.

«Нічого нам не поверне життя сина, — сказав Олексій Лугарев. — Однак приємно, що наше виховання дало плоди. Прагнемо ці самі засади втілювати й щодо внука Данила. Справа Назарія має продовження у починаннях пластуна, його ідеї отримали нове життя. Звертаюся до молодих: несіть ту енергетику й далі».

Щороку на останній сесії обласної ради скаутів Івано-Франківська вносять Вифлеємський вогонь до сесійної зали. У грудні 2021 року Назарій Лугарев очолював цю подію. Тоді всім пластунам на знак подяки вручили вервечки.

«Одну із вервечок з якихось причин не вручили, і я зателефонував Назарієві, щоб забрав, — повідомив під час освячення пам'ятної дошки священник Івано-Франківської митрополії УГКЦ о. Михайло Віхоть. — Він сказав, що передасть товаришеві свою, а для себе натомість десь забере. До війни було два місяці... Назарій не встиг... Сю-

годні вручаю цей молитовний оберіг його синові Данилові — як пам'ять про батька-Героя».

Депутати Івано-Франківської міськради 7 квітня звернулися до Президента України, Верховної Ради та Головнокомандувача ЗСУ із проханням присвоїти посмертно звання «Герой України» та нагородити орденом «Золота зірка» військовослужбовця Назарія Лугарева.

Уже 111 років Пласт виховує свідому та вірну національній ідеї українську молодь. Саме 12 квітня 1912 року перший пластовий гурток дав обітницю на вірність Україні та вирішив захищати її незалежність. Не зраджує ідеалам скаутів та гідно захищає свою країну й нинішнє покоління пластуна. А вже 31 із цієї когорти віддав своє життя в боротьбі з російським агресором. Серед них — Назарій Лугарев. Вічна слава Героям!

Людмила СТРАЖНИК.
Івано-Франківська область.

Фото автора.

Стипендіями наближають Перемогу

Іменні стипендії імені О. Поля, які отримують найкращі представники дніпровської молоді від міста, вони вирішили витратити на допомогу в боротьбі з агресором.

Так, ще з 2020 року займається волонтерською діяльністю студентка третього курсу Софія Безугла (на знімку). Сьогодні дівчина надає психологічну підтримку дітям переселенців, влаштовує для них різноманітні май-

мене батько — військовий, допомагала і йому. А іншу частину поки що не чіпала, адже у волонтерському центрі, в якому я допомагаю, плануємо проводити майстер-класи для дітей. Щоб їх проводити, потрібні матеріали: тож плануємо вкласти гроші в організацію заходів для дітей переселенців», — розповіла Софія.

Інший стипендіат, студент ДНУ імені О. Гончара Богдан Царап (на знімку), серйозно займається кіберспортом. Як боєць українських кібервійськ, він активно проводить атаки на російські сайти, зламуючи їх, робить усе, щоб завдати ворогу якомога більшої шкоди. Мета — «покласти» сайт «Сбербанка росії». А ще хлопець створює благодійні івенти.

«Існує різне програмне забезпечення для кібератак. Я використовував одне з тих, яке може відправити купу запитів на сервери російських сайтів, після чого вони падають. Ми атакували багато

цілей: зокрема й банки, різні органи та установи. До української кіберармії може долучитися кожен охочий. А щодо стипендії, то я подавав тричі — і вперше її отримав. Одразу після цього з командою розробили план з різними івентами щодо кіберспорту та благодійних турнірів. Усі внески йдуть на допомогу ЗСУ. Вже провели чотири благодійні турніри», — каже Богдан.

З перших днів війни координатор програми «Співдія Шелтер» Максим Свисенко (на знімку вгорі) разом із друзями облаштовують шелтери для внутрішньо переміщених осіб. У певний момент вони зрозуміли, що багатьом переселенцям потрібен прихисток, в якому вони могли б жити тривалий час. Тому виникла ідея створити такий у Дніпрі. І в перший центр на 59 спальних місць, який будується з нуля, перших мешканців планують заселити вже через місяць. Тут є окремі кімнати із санвузлами та приміщення, де є все необхідне для комфортного влаштування. Також надаватимуть усі послуги, які є в рамках програми «Співдія».

«Уперше подавався на іменну стипендію. Займаюся волонтерською діяльністю не через стипендії чи інші відзнаки, а від душі. Такі стипендії мотивують рухатись далі та надають енергію саме

в ті моменти, коли вже вичерпав усі сили. Дніпро справді можна вважати молодіжною столицею України», — вважає хлопець.

Як розповіли в міськраді, цю стипендію можуть отримати молоді люди віком від 14 до 35 років, які мешкають у Дніпрі. А зараз ця можливість є також і в молоді, яка має статус ВПО. Стипендія призначається за активне сприяння розвитку молодіжних ініціатив на місцевому рівні, участь в економічному, соціально-громадському, культурному розвитку міста, за вагомих внесок у національно-патріотичне виховання молоді, волонтерську діяльність.

Місто виплачує її 50 найкращим молодим людям раз на півроку. Цьогоріч було 97 заявок — стипендію отримав практично кожен другий. Топ-рік розмір стипендії збільшили. Бакалаври, спеціалісти та магістри, а також представники гро-

мадських об'єднань отримали 14 тисяч гривень замість 11 тисяч, як раніше. Для студентів технікумів, ліцеїв, коледжів, професійних технічних училищ, учнів шкіл та закладів позашкільної освіти виплати зросли до десяти тисяч гривень (було 7900 та 8400).

«Це дуже мотивує молодь. Навіть не саме грошова винагорода, а визначення претендентів як найактивніших у місті. Кожен стипендіат витрачає кошти на свій розсуд, але ми дуже радіємо, коли вони ці гроші спрямовують на саморозвиток або вкладають у свою справу. Загалом серед тих, хто отримав стипендію, — свідомо молоді, яка розуміє, що без її щоденного внеску Перемоги не досягти. Ці представники — не виняток із правил, а чудова закономірність. І ми дуже тишімося, що в переважній більшості кандидатів, які отримали винагороду, кошти, повністю чи частково, пішли саме на наближення Перемоги чи допомогу особам з тимчасово окупованих територій», — зазначив заступник директора департаменту молодіжної політики та національно-патріотично виховання Сергій Луденський.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

Дніпропетровська область.

Фото Дніпровської міської ради.

АКТУАЛЬНО

Лісівники не тільки допомагають армії, а й безпосередньо воюють

Як розповів керівник Подільського регіонального офісу ДП «Ліси України», депутат Чернівецької облради Василь Гончар, наразі Батьківщину захищають 311 працівників Подільського лісового офісу.

«Ми дякуємо кожному, ви — наша міць, сила, опора. Ви — наша віра і гордість».

Завдяки вам, наші воїни-лісівники, ми можемо працювати в тилу і тримати фронт на своєму місці. Бережіть себе. Ми чекаємо на вас».

І вас з нетерпінням чекають вдома з Перемоги. Дякуємо! — привітав воїнів-лісівників очільник офісу.

За його словами, постійно триває і допомога лісових підприємств трьох ввірених йому областей нашому війську.

«Оскільки Буковина, Хмельниччина та Тернопільщина були і залишаються тиловыми регіонами, лісівники від початку повномасштабного вторгнення не зупинили свою роботу ні на день. Ми виконували обов'язки, які поклада на нас держава. Під час перерв між повітряними тривогами садили та доглядали ліс, забезпечували населення дровами».

Одночасно лісові господарства доставляли деревину й на фронт. За рік війни на схід передано понад 16,4 тисячі кубометрів деревини: дров, лісоматеріалів круглих, пиломатеріалів. Сума становить понад півмільярда гривень».

Так, працівники філії Чернівецької області одними з найперших почали збирати та відправляти вантажі гуманітарної допомоги для військових. Згодом лісівники ремонтували техніку для армії. Це вантажні автомобілі, легкові, підвищеної прохідності і навіть БТР. Авто, мотоцикли, запчастини до машин відправляли на передову. Закупляли для війська бензопили, бронжилети, тепловізори, оптичні приціли, генератори та інше. У лісництвах прихистили майже 300 переселенців. Допомогали лісівники і медзакладам: забезпечували ліками та провізією».

На Хмельниччині у кожній філії, лісництві працівники відкрили пункти збору гумдопомоги та облаштували кімнати для вимушено переміщених осіб. Люди зупинялися у лісівників і транзитом, і на певний час проживання. Для воїнів лісівники почали готувати енергетичні батончики, сухпайки. А в Ярмолінецькій філії на передову виготовляють швидкі корисні сніданки, сухі борштові і супові набори, тушкованки, каші з м'ясом. У майстернях лісівники ремонтували військову техніку. На фронт передано автомобілі (16 закуплено за власні кошти працівників), амуніцію, генератори, теплий та функціональний одяг, засоби гігієни, будівельні матеріали. Крім того, лісівники придбали для війська два антидронери комплекси. Разом з вихованцями учнівських лісництв плели маскувальні сітки».

Лісівники Тернопільщини доставляли гуманітарні вантажі в найгарячіші точки: Бучу, Запоріжжя, Херсон, під Бахмут. Працівники ремонтували техніку, купували й нові авто для війська. Передавали хлопцям продукти тривалого зберігання, медикаменти, предмети медичного призначення, непродовольчі побутові товари. Тимчасове житло надавали усім вимушено переміщеним особам, які цього потребували. Пам'ятаємо і про наших працівників, які зараз у ЗСУ. Тримаємо з ними зв'язок і підтримуємо усім необхідним».

За цей рік ми об'єдналися в одному — потрібно працювати для наближення Перемоги. Тримаємо руку на пульсі й надалі. Віримо в наші ЗСУ!»

— заявив Василь Гончар.

Сергій СУЛИМА.

стер-класи А ще виробляє окопні свічки, плете сітки, шкарпетки та інше. Вона вперше подала заяву на стипендію та навіть не очікувала, що отримає. Гадала, що вона виплачуватиметься як і в університетах, тобто раз на місяць невеликою сумою і протягом певного часу. А коли стипендія надійшла дівчині повністю — навіть трохи злякалась.

«Частину вже витратила на пожертви — хтось на коптер збирав, хтось на амуніцію. До того ж у

В Україні відкрито перший біометановий завод

ЕНЕРГОБЕЗПЕКА

Про це вже повідомляла наша газета. Старт виробництва біометану в Україні — це одна інвестиція в енергетичну безпеку держави. Україна продовжує вражати світ своєю незламністю і стійкістю, особливо на енергетичному фронті.

На цьому наголосила голова Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України Ганна Замзасєєва під час відкриття першого в країні біометанового заводу.

«Попри військову агресію росії українське підприємство запровадило виробництво біометану в країні. Це, за великим рахунком, народження нової перспективної галузі», — зазначила вона.

Очільниця Агентства підкреслила, що запуск виробництва біометану — це один крок для подолання залежності від кривавих російських енергоносіїв. На важливості проекту також наголосили присутні на відкритті заводу народний депутат Юрій Камельчук, представники профільних асоціацій та компаній (на знімку).

Для виробництва біометану завод як сировину використовує агровідходи. Такі проекти будуть актуальні як для бізнесу, так і для громад. Виробництво і використання біометану дасть змогу зменшити залежність від імпортного газу, використати весь потенціал агровідходів, активізувати бізнес у суміжних галузях, створити нові робочі місця. Фактично це нова основа для розвитку енергетичних кластерів, а отже, і відновлення регіональної економіки.

«Цей проект — сигнал Євросоюзу про нашу готовність і надалі... робити прорив в енергетиці і запускати нові проекти. Приємно, що долучилися нідерландські партнери», — зауважила голова Держенергоефективності та нагадала, що в лютому нинішнього року було укладено меморандум про партнерство України та ЄС у сфері відновлюваних газів. Україна має великий потенціал та готова конкурувати з будь-якою країною у виробництві біометану. Нові проекти — нові інвестиції в подальше відновлення країни.

За оцінками експертів, до 2030 року щорічне виробництво біометану в Україні може досягти мільярда метрів кубічних (у разі зняття всіх можливих бар'єрів щодо експорту та стимулювання внутрішнього попиту). «Варто зауважити, що перший біометановий завод —

▶ ДОВІДКОВО

Біогаз — загальна назва суміші горючих газів, що отримується як результат процесу природного розкладання різних органічних речовин — метанового бродіння. Біометан — це очищений біогаз з відходів харчової промисловості й тваринництва, осаду стічних вод та органічної фракції побутових відходів, який можна закачати в українську газотранспортну систему та використовувати як природний газ. Біометан — екологічний газ, найдешевший з можливих відновлюваних газів.

це результат того, як влада, бізнес, міжнародні партнери здатні консолідуватися, заснувати необхідне правове поле і створити умови для запуску цього ринку. І попереду ще багато роботи, щоб зняти всі перешкоди», — прокоментувала очільниця Агентства.

Додамо, що за обсягом виробництва нове підприємство забезпечуватиме майже 1500 споживачів на рік. А тим часом перші кубометри газу вже пішли в газорозподільчі мережі.

За словами міністра аграрної політики та продовольства України Миколи Сольського, Україна має великий потенціал у виробництві біометану. Українські аграрії неабияк зацікавлені в розвитку цієї галузі і вже готові долучатися. Будівництво нових потужностей або переобладнання наявних не лише дасть можливість відмовитися від імпорту газу, що сприятиме нашій енергетичній безпеці, а й перетворить Україну на надійного експортера біометану і також забезпечить енергетичну децентралізацію України.

«Тема біометану жива, цікава, і дуже добре, що в Україні працюють підприємства, готові долучитись до розвитку цієї галузі. Я

знаю, що вони вивчили європейський досвід, ознайомилися з роботою біометанових заводів у різних країнах. Упевнений, цей досвід буде успішно реалізований в Україні. Зі свого боку Міністерство сприяло розробці законодавчої бази задля розвитку біометанової галузі», — запевнив Микола Сольський.

▶ НАГАДАЄМО

На державному рівні за участю Держенергоефективності було створено правову базу для впровадження ринку біометану. Також Агентство долучалося до підготовки меморандуму про партнерство України та ЄС у сфері відновлюваних газів. На основі біометанових заводів можна створювати енергетичні кластери у громадах. Це дасть змогу комплексно відродити регіон, вирішити питання з енергозабезпеченням, дати робочі місця, переконали в Агентстві і закликали «разом робити все для подальшого розвитку ринку, залучення бізнесу, відновлення регіональної економіки та якісного життя громад!».

Віктор ДАР,
(за матеріалами прес-служби Держенергоефективності та Мінагрополітики).

Фото з Фейсбук-сторінки Держенергоефективності.

КОМЕНТАР ФАХІВЦІВ

Мали нагоду побачити історичне для майбутнього української енергетики явище — перший біометановий комплекс. Українська компанія «Галс Агро» тепер може щогодини віддавати в газову мережу 300 кубометрів хімічного аналогу «природного газу» — біометану. Це 7200 кубометрів на добу та 2628000 — на рік.

На відміну від природного газу, біометан виробляється із сільськогосподарської сировини, головним чином — із відходів рослинництва й тваринництва. А в циклі його виробництва утворюються ще й дуже необхідні для родючості ґрунту органічні добрива.

Чому перший біометановий завод такий важливий? Причин декілька:

1. Він яскраво демонструє, що український приватний бізнес може видобувати замінець природного газу із того, що росте на наших полях. Без державної підтримки, субсидій і в час війни.

2. Енергонезалежність України можна будувати не лише на надрах, а й на наших врожах та відходах. За різними оцінками, в Україні є можливість генерувати від 10 до 20 мільярдів кубометрів біометану на рік. Це при тому, що в 2021 році Україна спожила майже 27 мільярдів кубів.

3. Український біометан чекають на європейських ринках. Трейдери і компанії з ЄС за нього готові платити істотно більше, ніж на українському ринку. І це найкращий спосіб інтеграції енергетичних ринків України та ЄС — коли з обох сторін є зацікавлені покупці та продавці.

4. Біометан — це нова приватна енергетична галузь. На відміну від більшості інших галузей енергетики, вона не побудована в часи совка, її повністю фінансує приватний бізнес. І це нові бізнес-моделі для українських агрокомпаній та фермерів. Український куркуль стане основою нашої енергонезалежності.

5. Це вже комерційно доступна технологія, вона надійно та перевірено працює. Уже зараз біометан можна використовувати з усім обладнанням, яке було призначено для використання природного газу.

6. Біометан — це відновлюваний газ, він належить до відновлюваної енергетики і цілком відповідає всім екологічним вимогам ЄС. Це не лише «good to have» — це важливо для компаній, які в майбутньому експортуватимуть свій продукт до ЄС і зіткнуться з механізмом СВМ (Carbon Border Adjustment Mechanism)

Сам біометановий комплекс, розташований у віддаленій частині Чернігівщини, напевно чи вражає з точки зору візуальної. Ви тут побачите кілька куполів біометанових реакторів, різні смості для змішування, багато труб, великі газопоршневі двигуни в контейнерах. І невеликий сірий контейнер із табличкою «Bright Biomethane» в якому біогаз фільтрується до того стану, коли його можна віддавати в газову мережу. Але сюди вкладено величезні обсяги професіоналізму та любові до своєї справи українських аграріїв та технологів. І проект справді проривний.

Наступний крок — за державою. Йї для початку потрібно не наламати дров і не заважати розвиватись новій енергетичній галузі, що створюється з нуля. Для цього треба хоча б дозволити експорт біометану. І це стане одним із найпотужніших кроків до енергетичної євроінтеграції.

Георгій ГЕЛЕТУХА,
голова правління Громадської спілки «Біоенергетична асоціація України», член правління Європейської біоенергетичної асоціації;

Андрій ЗІНЧЕНКО,
співзасновник ГО Greensubator,
учасник групи «Реформа Енергетичного Сектору» РІР.

ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ
щодо продажу активів АТ АКБ "АРКАДА"

Номер лоту:	Коротка назва лоту/номер кредитного договору:
GL3N023412	Права вимоги за Договором про іпотечний кредит № А84483, укладеним із фізичною особою, із забезпеченням.
GL3N023413	Права вимоги за Договором про іпотечний кредит № 85766, укладеним із фізичною особою, із забезпеченням.
GL3N023414	Права вимоги за Договором про іпотечний кредит № 75178, укладеним із фізичною особою, із забезпеченням.
GL3N023415	Права вимоги за Договором про іпотечний кредит № 81611, укладеним із фізичною особою, із забезпеченням.
GL3N023416	Права вимоги за Договором про іпотечний кредит № 75158, укладеним із фізичною особою, із забезпеченням.
Місце проведення аукціонів: www.prozorro.sale	
Дата проведення аукціонів: 04.05.2023	
Час проведення аукціонів: Точний час початку проведення відкритих торгів (аукціону) по кожному лоту вказується на веб-сайті: www.prozorro.sale	
Детальна інформація по лотах (параметри, забезпечення, початкова ціна, правила участі в аукціоні): https://www.fg.gov.ua/passport/53593	

Втрачений додаток до диплому, серія АКІ № 9700079, виданий Київським університетом імені Тараса Шевченка від 1997 року на ім'я Літвін Євген Євгенович, вважати недійсним.

Втрачене посвідчення багатодітної дитини, серія ДБ 528553, видане Службою у справах дітей та сім'ї Оболонської районної в місті Києві державної адміністрації від 09.10.2020 р на ім'я Прокопченко Аріна Сергіївна, вважати недійсним.

Втрачене свідоцтво про право на спадщину за заповітом, ВММ №068003, видане Першою Дніпровською державною нотаріальною конторою від 26.11.2009р. на ім'я Шульженко Владислав Юрійович, вважати недійсним.

Втрачений студентський квиток №13903850, виданий Київським національним університетом імені Тараса Шевченка Навчально-науковим інститутом міжнародних відносин від 19 вересня 2022р. на ім'я Бойко Марини Валентинівни, вважати недійсним.

Приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу Кондратенко О.В. повідомляє про відкриття спадщини після смерті КАПЛІАН ЛІЛІЇ ІВАНІВНИ, 02 грудня 1937 року народження, яка померла 20 вересня 2021 року. Спадкоємцям КАПЛІАН ЛІЛІЇ ІВАНІВНИ необхідно з'явитися до нотаріальної контори за адресою: місто Київ, вулиця Лук'яненка Левка, 18, тел. (044) 418-27-19.

ОЧИЩЕННЯ

Імперцю пушкіну не місце на ментальній мапі держави

Протидія імперському літературному вторгненню в Україну, що зі шкільної лави десятиліттями формувало образ величі російського краснего письменства і російської держави, а одночасно й комплекс меншовартості «малоросіян», в умовах повномасштабної війни стає важливим чинником у боротьбі з агресором.

Серед тих, хто полум'яним словом возвеличував російську імперію — «тюрму народів», що перманентно загрожуює безпеці різних держав, є поет Олександр Пушкін. Вірнопідданого співця імперії, який у своїх творах підтримував політику розширення кордонів росії за рахунок загарбання чужих земель і асиміляції уярмлених народів, московська зверхність піднесла на п'єдестал одного з найавторитетніших літературних діячів першої половини XIX століття і першого поета росії. Читай — усіх народів, які входили до складу імперії. Тому, хто був прихильний Петру I, який знищив Батурина з усіма мешканцями, жінками і дітьми, хто вкрав у нас, у Русі, назву для московської держави, хто ганьбив Мазепу, знайшлося чимало п'єдесталів і в Україні.

Демонтаж цього виразного символу російської імперії розпочався 7 квітня 2022 року в Мукачевому на Закарпатті. Тоді перший знесений пам'ятник Пушкіну став відповіддю на суспільний запит очистити публічний простір країни від символів, пов'язаних із російською імперською політикою.

Цей запит зріс після початку повномасштабної війни з РФ. Як повідомляють в Українському інституті національної пам'яті, за рік відтоді демонтовано 34 монументи та пам'ятні знаки на честь російського поета по всій Україні — від Закарпаття до Краматорська, від Чернігова до містечка Ананьїв на Одещині, неподалік кордону з Молдовою. Звільнилися від імперського пропагандиста в Тернополі, Ужгороді, Конотопі, Вінниці, Білій Церкві, Кропивницькому, Харкові, Житомирі, Нікополі, Краматорську, Жмеринці, Тульчині, Дніпрі, Полонному Хмельницької області та Кролевецькій області, Делятині Івано-Франківської області. В Києві демонтовано два об'єкти на честь трубадура імперії — на території Національного транспортного університету та гімназії №153. Деміпералізацію провели в селах Заболотівці Львівської, Пушкіно Закарпатської, Біленчківка Полтавської областей.

У процесі очищення українського культурного простору з'ясувалося, що в деяких містах було по кілька пам'ятних знаків на честь Пушкіна. В Чернівцях, наприклад, їх було три, у Запоріжжі та Миколаєві — по два.

«Між іншим ім'я Олександра Пушкіна належить і до найбільш вживаних урбанонімів, якими Російська імперія та її геополітична реінкарнація — СРСР маркували простір, рекомендованих до перейменування Експертною радою при Міністерстві культури та інформаційної політики», — зазначають в УІНП.

Серед інших поширених імперських символів, демонтованих упродовж 2022 року, 9 пам'ятних знаків радянському письменнику Максиму Горькому, 4 — радянському письменнику Миколі Островському, 4 — російському полководцю Олександрову Суворову, понад два десятки — на честь радянських визволителів.

Світлана ЧОРНА.

Терор і обман як імперська традиція

Десять років тому серед перехоплених телефонних розмов російських окупантів трапилася така фраза: «Вот поймаем Бандеру — и война кончится!» Вони й досі його «ловлять», хоча Бандери вже понад 60 літ немає на світі. А звідки їм про це знати? Адже в той час, як у зарубіжній пресі вбивство С. Бандери, організоване кремлем, викликало широкий резонанс, радянські ЗМІ цю подію майже «не помітили».

Порівняльний аналіз воєнних злочинів радянського режиму проти України та їх приховування показує подібність нацистського режиму Гітлера та рашистського режиму путіна.

Аналогії із вчиненими росією проти України злочинами проходять через усю історію українсько-російських відносин. З початком Другої світової війни, коли після «брудершафту» двох диктаторів Гітлера і Сталіна («Пакт Молотова-Ріббентропа») була «розібрана» Польща і червона армія взяла під контроль Західну Україну, там почалася «радянська націоналізація», а фактично «деукраїнізація» населення (для сучасних російських ідеологів те саме, що й «денацифікація»).

Тоталітарні ідеології, що призвели до багатомільйонних жертв (комунізм і його радикальний прояв більшовизм, фашизм, націонал-соціалізм/нацизм), достатньо вивчені. Як різновид радикальних ідеологій без осмислення досі залишився рашизм, який дехто намагається ототожнити з фашизмом, що, на мою думку, не є зовсім коректним.

Професор О. Лисенко вважає рашизм різновидом радикальних ідеологій, що практично вже століттями працюють у росії. Найголовніші його прояви — сталінізм і путінізм. Рашизм, як і комунізм, потребують правової оцінки і мають бути засуджені на міжнародному трибуналі, як і нацизм. Росія не засудила комунізм, тому естафета від більшовиків до путінського рашизму є нерозривною. Путінізм — це етап розвитку російського імперіалізму.

Програма росії щодо України опублікована 5 березня 2022 року російським політехнологом т. сергейцевим у статті «Що росія має зробити з Україною». У дещо видозміненому варіанті вона переспівана екс-президентом РФ Д. Медведевим. Головне в них — демілітаризація, денацифікація, деєвропеїзація, а фактично деукраїнізація, тобто знищення України. Отже, мова йде про порушення Конвенції ГА ООН з попередження геноциду (1948).

Візьмімо резонансні факти, які стали об'єктом найбільших фальсифікацій з боку ще радянської історичної науки. Так, здійснені в перші дні після нападу Німеччини на СРСР злочини НКВС у Львові намагалися «повершити» за допомогою наклепів на першій Українській курінь (батальйон) «Нахтігаль». Детальний аналіз подій у Львові в перші дні після відступу з міста радянських військ і евакуації силових каральних органів подає М. Кальба як очевидець цих подій. Головне в «замітанні» слідів каральних радянських органів, на його думку, зводилося до того, щоб за допомогою наклепів обвинуватити «Нахтігаль» як колаборанта Німеччини і винуватця мордування польських професорів і євреїв у Львові в липні 1941 р. Також і німецький військовий історик П. Леверкугн свідчить про непричетність українського куреня до трагедії. На Нюрнберзькому процесі СРСР зробив невдалу спробу перекласти вину за злочини, вчинені радянськими каральними органами стосовно українців на західноукраїнських землях, на нацистський режим III Рейху.

Масштаб маскування злочинів радянського режиму мав широку географію. Державна комісія, яка розслідувала воєнні злочини нацистів, наголошувала, що гітлерівці послуговувалися у Львові тими самими методами, що й проти польських офіцерів у Катинському лісі. За офіційною радянською версією, розстріли польських громадян у Катині було здійснено пізніше, а саме в 1941 р., німецькими окупаційними військами. Аж у 2010 р. дер-

ждума РФ офіційно взяла на себе відповідальність за катинський розстріл 1940 р.

Жертви радянського і нацистського терору мають одного катя — людиноненависницьку іде-

німецький чин прибрав свідка, «який забагато знав про злочини, заподіяні Оберлендером». «Безперечно, — зазначають автори книги «Московські вбивці перед судом», — що для Москви моральне знищення якогось видатнішого західнонімецького політика чи державного мужа є корисне. Але в жовтні 1959 р. їй ніяк не йшло про особу Оберлендера. Він мав тільки послужити для її важливішого пляну: морально знищити неживого Провідника ОУН, сл. п. Степана Бандери, і дальшого нищення українського визвольного-ре-

ників вбивства залишилося відкритим. Наявні на той час, та й донині, міжнародно-правові механізми не дали змоги покарати кремлівську верхівку як з політичного, так і з процедурно-процесуального характеру. Це може зробити лише міжнародний спеціальний Трибунал.

Очільники СРСР поширювали маніпулятивну брехню про вбивство очільника ОУН, писали також про «самогубство Степана Бандери» і очорнювали життя і діяльність Провідника ОУН. Один з лідерів ОУН Я. Стецько з цього приводу пи-

Похорон С. Бандери.
20. X. 1959 р. Публікуєць
Вісник.

ологію та імперське мислення, печерний шовінізм. «Не відомо, хто кого вбив...» — справедливо зауважує М. Кальба. Як німецькі нацисти ретельно приховували сліди своїх злочинів, так само діють сьогоденні рашисти.

З метою замітання слідів злочинів радянського режиму на початку німецько-радянської війни, коли в тюрмах Західної України було виявлено десятки тисяч замордованих людей, а також для дискредитації уряду ФРН, через 20 років після Нюрнберзького процесу в Східній Німеччині розпочався судовий процес, який мав «довести» причетність до зазначеного терору Т. Оберлендера (тоді — міністр переселенців і воєнних жертв уряду ФРН). Москва висувала звинувачення і українському куреню «Нахтігаль», до якого мав стосунок Т. Оберлендер.

У контексті означеної операції з прикриття своїх злочинів і перекладання вини на іншу сторону 15 жовтня 1959 р. було скоєно вбивство С. Бандери. М. Хрущов вважав його особистим ворогом. На провідника ОУН до того було вчинено вже чотири замаху (1947, 1948, 1952, 1953). Судовий процес над вбивцями Степана Бандери розкрив «перед усім світом злочинні методи большевицької москви, застосовані супроти України і супроти борців за її визволення поза її межами», — підкреслюється у виданні «Московські вбивці перед судом» (Мюнхен, 1965).

Розвиваючи фальшиву версію, у теракті проти С. Бандери радянська пропаганда звинуватила члена проводу ЗЧ ОУН Д. Миськіва, який перебував у той час в Італії, а невдовзі помер. У «справі Оберлендера» поширювалася думка, що вищий

волюційного руху. Мав послужити якраз тим, що він випадково був зв'язковим старшиною в відділі українських націоналістів, які 29 червня 1941 р. вступили до Львова».

Поряд з безпосереднім вбивцем С. Бандери кілером КДБ Б. Сташинським на лаві підсудних опинилися, по суті, вся більшовицька партія, все керівництво СРСР. У мотиваційній частині судового вироку, зачитаному 19 жовтня 1962 р. на процесі в Карлсруе значилося: «Політичне керівництво Советського Союзу, керівництво великодержави, яка пишається своєю історією і цивілізацією (...), це керівництво, як член Об'єднаних Націй, підтримує коректні дипломатичні відносини з Німецькою Союзною Республікою, вважає доцільним здійснювати на території Союзної Республіки вбивства з допомогою отрути, виконане як державне доручення з наказу уряду. Будучи переконане, що злочини залишаться прихованими, советське керівництво вдярає (...) себе самого в обличчя (...). Однак кожне політичне вбивство в кінцевому висліді б'є його організатора так само, як політична брехня». Засудження радянського комуністичного режиму було морально-етичним, політичним, але не кримінальним. Принцип невідворотності покарання, був застосований лише до Б. Сташинського, безпосереднього вбивці С. Бандери. А питання щодо відповідальності вищого політичного керівництва СРСР як замов-

сав: «большевики (...) вперто твердять, що українські націоналісти вислугувались німцям і договорюються навіть до таких ідіотизмів, що сл. пам. Степан Бандера казав німцям замкнути себе в німецькому концтаборі, щоб створити довкола своєї особи авреоло мученика». Так само російські окупанти вісім років вводили в оману весь світ, мовляв, «их там нет», а українці воюють між собою.

Для порівняння методології фальсифікації злочинів ми обрали саме історію з «Нахтігальем», бо вона довгі роки використовувалася радянською і сучасною російською пропагандою для розпалювання протистояння в українсько-польських відносинах, а вбивство С. Бандери мало за мету скомпрометувати західнонімецький уряд, внести розкол в український національно-визвольний рух, очорнити його в очах Заходу.

Нинішня позиція Європи стосовно війни РФ проти України свідчить, що Захід таки побачив політику подвійних стандартів, злочинну методологію рашистів.

Богдан АНДРУСИШИН, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри теорії та історії держави і права Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Фото з похорону С. Бандери (1959). Нами встановлено, що автор фотографії — член ОУН Г. Комаринський (1921—2019). Оригінали знаходяться в родинному архіві його сина Б. Комаринського. Знімок публікується вперше.

Сьогодні атмосферні фронти з Чорного моря спричинять дощі у південних та західних областях, удень також опади поширяться на східні та центральні території України. Температура повітря вночі становитиме від +4 до +9 °С, вдень — від +11 до +16 °С. У Криму будуть грози, місцями можливий град, але тепло: +13...+18 °С. Вітер східний, 7—12 м/с

СПОРТ

Каміла Конотоп — абсолютна чемпіонка Європи!

Важка атлетика. Єреван (Вірменія). Чемпіонат Європи. Українська важкоатлетка 22-річна Каміла Конотоп стала абсолютною чемпіонкою Європи у ваговій категорії до 59 кг, здобувши велику і дві малі золоті медалі. Харків'янка встановила три європейські рекорди — у ривку (106 кг), у поштовху (129 кг) і за сумою двох дисциплін (235 кг). Конотоп удруге в кар'єрі стала абсолютною чемпіонкою Європи. Ще одна українка Надія Шпилька завоювала три «бронзи» (сума 207 кг). Вона підняла 93 кг у ривку та 114 кг у поштовху.

Здобули купу медалей і п'ять олімпійських ліцензій

Плавання. Стокгольм (Швеція). Міжнародний турнір Malmsten Swim Open Stockholm. Українська збірна здобула 11 медалей — 4 золоті, 6 срібних та бронзові. Але головне, що наші плавці завоювали ще й п'ять олімпійських ліцензій на Ігри в Парижі-2024. Найбільше таких перепусток у нашого знаменитого майстра Михайла Романчука (800 м, 400 м та 1500 м вільним стилем). Ще дві ліцензії в Олександра Желтякова (200 м на спині) та Владислава Бухова (50 м вільним стилем). Володарями золотих нагород стали 17-річний Олександр Желтяков (100 м та 200 м на спині), Денис Кесіль (200 м батерфляй), Владислав Бухов (50 м вільним стилем).

«Срібло» здобули Максим Овчинников (200 м брас), Вадим Науменко (200 м комплексне плавання та 200 м на спині) і Михайло Романчук (800 м, 400 м та 1500 м вільним стилем). Бронзова нагорода у Желтякова (50 м на спині).

«Шлагбаум» для команд рф та рб

Хокей. Збірні росії та білорусі не допускають до участі в турнірах Міжнародної федерації хокею (IIHF) до тих пір, поки триває війна в Україні. Про це заявив президент організації Люк Тардіф (француз, народжений у Канаді, має громадянство обох країн). «Сподіваюся, що росія та білорусь повернуться якнайшвидше, бо це означатиме, що війна закінчилася. Нині ж недопуск — це питання безпеки наших уболівальників, наших команд. І ніхто не знає, скільки часу це триватиме», — зазначив очільник IIHF. Раніше Міжнародна федерація хокею продовжила санкції для росії та білорусі на сезон-2023/2024.

Збірна продовжить виступати в кваліфікації

Футбол. Мінмолодспорту не розглядає питання зняття збірної України з кваліфікації Євро-2024 попри участь у відборі збірної білорусі. Про це заявив заступник міністра молоді та спорту Матвій Бідний: «Стосовно збірної України з футболу, то участь команди білорусі — це окремий груповий турнір. Станом на сьогодні ми не розглядаємо питання заборони участі у відбірному турнірі нашої національної збірної...»

Підготував Геннадій БРАНИЦЬКИЙ.

Епіцентром боїв залишається Бахмутський напрямок

ФРОНТ

За даними Генштабу ЗСУ на 18.04, противник зазнає чималих втрат, але продовжує зосереджувати основні зусилля на веденні наступальних дій на Куп'янському, Лиманському, Бахмутському, Авдіївському та Мар'їнському напрямках. Активно застосовує оперативну-тактичну та армійську авіацію. Протягом доби на зазначених ділянках фронту відбито понад 70 атак росіян.

Зокрема, не припиняються бої у найгарячішій точці Донбасу — за Бахмут. Так, командувач Сухопутних військ ЗСУ генерал-полковник Олександр Сирський повідомив: нині ситуація там контролюється, хоча ворог перетворює місто на руїну. «Епіцентром бойових дій залишається Бахмутський напрямок. Там противник зосереджує найбільші свої зусилля і не полишає мету взяти місто під контроль будь-якою ціною. Наразі ворог збільшує активність важкої артилерії та кількість авіаційних ударів, перетворюючи місто на руїну. Водночас наші бійці завдають противнику значних втрат і відчутно гальмують його наступальні дії. Бої за Бахмут тривають. Ситуація контрольована», — написав він у Телеграмі.

Тим часом міністр оборони США Ллойд Остін провів переговори з очільником МОУ Олексієм Резніковим, щоб обговорити пріоритети напередодні зустрічі Контактної групи з питань оборо-

ють. Ситуація контрольована», — написав він у Телеграмі. За словами Сирського, окупанти ведуть наступальні дії на кількох напрямках одночасно, але на більшості — безуспішно. Так, на Куп'янському напрямку були спроби російських загарбників вести наступальні дії, але завдяки артилерії «підрозділи противника вдалися до втечі, навіть не діставшись рубежу переходу в атаку». росія знизил активність наступальних дій навколо Донецька, найімовірніше, для того, щоб перенаправити ресурси на Бахмутський напрямок. Про це йдеться у розвідувальному огляді міноборони Британії. Зазначається, що у Бахмуті сили російської армії та групи «вагнера» продовжують повільно просування вперед. Лінія фронту в центрі міста проходить переважно вздовж головної залізничної лінії.

«Для обох сторін точна послідовність будь-якого значного відведення своїх підрозділів навколо Бахмута стала критично важливим питанням, оскільки Україна хоче вивільнити наступальні сили, а росія, ймовірно, прагне відновити оперативний резерв», — стверджує британська розвідка.

ни України (UDCG), яка відбудеться цього тижня в Німеччині. Остін повідомив, що США підтримуватимуть Україну стільки, скільки буде потрібно, інформує пресслужба Пентагону.

У свою чергу в інтерв'ю AP секретар РНБО Олексій Данилов наголосив: союзники допомагають Україні досягти рівня оснащення, необхідного для початку наступу...

Ольга ВІТЕР.

МАЛЮНОК ДНЯ

Гармата.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

ФОТОФАКТ

У столиці триває демонтаж МАФів, що розташовані біля входів та виходів до станцій метро. Днями прибрали кіоски біля станції метро «Шулявська» (на знімку).

Фото Юрія ПЕРЕБАСОВА.

РІВНЕНЩИНА: ВІСТІ З ГРОМАД

Сільський голова теж долучився до «Великих читань»

Олександрійська. На Рівненщині вдруге стартував проект «Велике читання-2023», організований Рівненською обласною універсальною науковою бібліотекою у партнерстві з бібліотеками територіальних громад області. До нього долучилася й Олександрійська громада Рівненського району.

Цього разу читання присвячено творчості відомого сучасного письменника Сергія Гридіна. Здобувачем конкурсу «Краща книга Рівненщини» — нині боронить Україну в лавах ЗСУ. В Олександрійській громаді читають його книжку «НЕ — АНГЕЛ». Голова Олександрійської сільської ради Олександр Гуц (на знімку) підтримав літературний проект та запросив усіх охочих долучитися до читання.

Патріотів у Рокитному пам'ятають поіменно

Рокитнівська. У холі адмінприміщення селищної ради розмістили портрети воїнів з Рокитнівської громади (на знімку), які загинули від початку повномасштабного вторгнення рф, захищаючи Україну від ворога. Вгорі напис: «Гордиться серце: «Слава Україні!», «Героям Слава!» — журиться душа...»

— Пам'ятаємо наших Героїв і дякуємо за можливість жити! — каже рокитнівський селищний голова Григорій Таргонський.

Добірку підготувала наш власкор у Рівненській області Олександра ЮРКОВА. Фото ТГ.

Над номером працювали: Віталій СУДДА, Сергій ВОЛОТКОВСЬКИЙ.

В.о. головного редактора Сергій ДЕМСЬКИЙ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.
- Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі та понеділка). Передплатні індекси та передплатна ціна на 2023 рік

Для фізичних осіб: 40224 — 40 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота); 08775 — 35 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця). Для підприємств і організацій: 60955 — 80 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота). Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 40000.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15 www.mega-poligraf.kiev.ua Зам. 89737

Видавець — Державне підприємство «Редакція газети «Голос України», 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок 503-68-72; відділ реклами — 453-44-56 (факс);

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний

reklama1@golos.com.ua — відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Сайт — www.golos.com.ua

